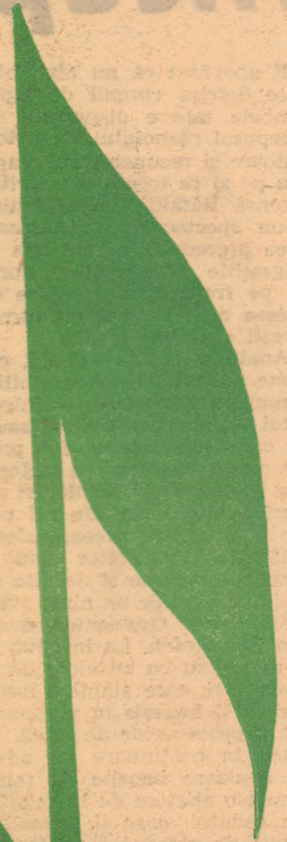
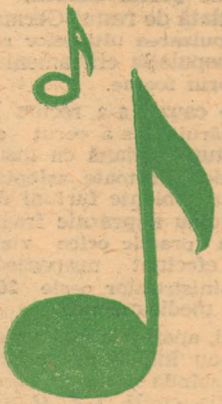

veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

12 pagini — 1 leu

In pag. 5-a:

Ascultind-o

(nu numai cîntînd)

pe **Edita Pieha**

DIN SUMAR:

- **Misterioase influențe din eter**
- **Orang Dalam, uriașii din junglă**
- **Începuturile războiului aerian**
- **Familia și problemele ei**
- **„Nedreptățile“ paste făinoase!**

25
ANUL XXVIII
(1423)
23 Iunie 1972

Bombardamentele efectuate asupra Bucureștiului în 1916 de către Zeppelinurile germane nu au fost acte întâmplătoare și izolate, ci etape premeditate ale unei întregi suite de operații militare. Declanșându-le, înaltul comandament al forțelor armate germane adăuga războiului o nouă dimensiune

— cea verticală, a spațiului aerian. Nu pe front, ci adinec în spatele liniilor, acolo unde se afla populația civilă care, până atunci, se socotise la adăpost de agresiunea directă a inamicului.

Documentar

Începuturile războiului aerian

E adevărat că nu dirijabilul era cel care defrișa cimpul de luptă aerian. Ambele tabere dispuneau, încă de la începutul războiului, de avioane de vânătoare și recunoaștere, care desfășurau pe zi ce trecea o activitate tot mai intensă. Bătăliile lor se distingeau printr-un spectaculos dramatism, care nu avea precedent în nici una dintre confrăcările precedente. Corespondenții de pe front ai ziarelor se complăceau adesea a le asemui cu turnurile cavaleresti din Evul Mediu.

Analogia era justificată, cel puțin în parte. Neavind încă posibilitatea de a comunica prin radio — între ei sau cu solul —, zburind solitari sau în formații care se risipeau din primele clipe ale ciocnirii, piloții se înțeșteau de cele mai multe ori în confruntări aproape exclusiv individuale. Un rol precumpănit îl avea, de aceea, valoarea personală. Nu întâmplător s-au afirmat atunci, de o parte și de alta a frontului, eroi aureolați de un nimb cvasilegendar, ca francezul Guynemer sau germanul von Richthofen. La început, unii dintre ei respectau cu strictețe un fel de cod al onoarei, care stabilea limitele dintre permis și interzis în alegerea manevrelor și procedurilor de luptă. De pildă, a ataca în continuare un adversar care își epuizase benzile de mitralieră însemna o abatere de la regulile nescrise ale codului, care îl descalifica moralmente pe vinovat. Dar, treptat, această optică sportivă nu a putut rezista cruedelilor realității ale războiului și ciocnirile aeriene au devenit la fel de indurabile și necruțătoare ca și cele de pe pământ.

La stadiul de dezvoltare pe care-l atinsese atunci, aviația nu era însă în stare să aducă o contribuție efectivă la desfășurarea operațiilor militare și influența ei asupra modului cum evoluau ostilitățile se rezuma practic la zero. Construite de o industrie care abia făcea primii pași sau chiar în ateliere semimeșteșugărești, avioanele erau încă rudimentare, greoaie, stângace și extrem de vulnerabile. Un plafon destul de coborât limita altitudinea la care se ridicau, ca și viteza sau raza lor de acțiune. În afara unor modele mai avansate, prevăzute cu o a doua carlingă, unde se instala de obicei un mitralior, foarte puține aparate se desprindeau de sol cu o încărcătură mai mare decât cea reprezentată de greutatea pilotului și a mitralierei pe care o mînuia tot el. De aceea, avioanele nu puteau fi utilizate nici pentru a efectua bombardamente, nici pentru a transporta oameni sau materiale.

Un veteran încercat

Rezultatele destul de îndoielnice, obținute până atunci de avion, determinau de aceea pe mulți specialiști să privească cu scepticism și perspectivele lui de viitor. În concurență cu el, se afla aparatul de zbor mai ușor decât aerul, un veteran al navigației la înălțime. Balonul — consacrat încă din sec. XIX de Jules Verne într-unul din cele mai celebre romane ale sale — avea îndărățul lui o carieră îndelungată, în cursul căreia nu-i lipsiseră prilejurile de a-și etala calitățile. Constructorii se bucuraseră și ei de un răgaz suficient pentru a-i aduce repetate îmbunătățiri și perfecționări, cea mai de seamă fiind înzestrarea lui cu cîrmă și motor.

Eliberat de umilitoarea dependență de odinioară față de stihiele cerului, capabil de a se deplasa prin forțe proprii, pe un itinerar dinainte fixat, balonul, împrumutînd numele însușirii principale pe care o dobîndise, se chema acum dirijabil.

În comparație cu avionul, acesta prezenta o serie de avantaje evidente chiar la un examen superficial. Mai ușor de construit, de pilotat și de întreținut, decolînd și aterizînd aproape vertical (deci fără a reclama piste special amenajate), dirijabilul urca mai sus, străbătea distanțe mai lungi și putea adăposti în nacela sa încărcături considerabile superioare celor care încăpeau într-o minusculă carlingă.

Înainte de a relua firul celor întîm-

plate în primul război mondial, e bine să amintim pe scurt că aeronava mai ușoară decât aerul, deși părea să dețină majoritatea atu-urilor, a pierdut totuși partida cu avionul. De ce?

Avînd forma unei enorme țigări de foi, balonul propriu-zis, de care era atașată nacela, se compunea de fapt dintr-un ansamblu de compartimente sau „burdufuri”. În ele era introdus gazul necesar pentru a obține forța ascensională și îndelungata menținere în văzduh a navei. În 1917 se mai utiliza hidrogenul, ulterior s-a trecut la heliu. Și unul, și celălalt aveau o calitate esențială: se dilatau brusc și puternic la căldură, contractîndu-se la fel de repede la rece. Și unul, și celălalt aveau un defect fundamental: se inflamau în-

Avioane de luptă din primul război mondial

stantaneu, în prezența celei mai neînsemnate scintei.

Eșecul final al dirijabilului se datorează atât defectului, cât și calității gazelor pe care le-a folosit.

În 1928, înapoiindu-se de la Polul Nord, exploratorul Umberto Nobile a expus prea multă vreme dirijabilul său, Italia, radiațiilor solare. Dilatarea violentă a heliului a proiectat nava în sus. Ventilele de siguranță ale „burdufurilor” s-au deschis automat sub formidabila presiune interioară și dirijabilul a revenit la altitudinea inițială, pierzînd însă o importantă cantitate de gaz. Cîrînd, cerul s-a înnourat și a început să sufle un vînt rece. Cantitatea restantă de heliu s-a contractat și Italia nu s-a mai putut menține în aer, prăbușindu-se pe o banchiză și condamnînd astfel expediția la un tragic sfîrșit.

În 1936, impunătorul dirijabil german Hindenburg, care făcea curse regulate peste Atlantic, se pregătea de aterizare la Lakehurst, lângă New York. Din cauze rămase necunoscute pînă astăzi, la bord s-a declarat un incendiu generalizat în câteva secunde și urmat de o explozie căreia i-au căzut victime aproape toți pasagerii și membrii echipajului.

A fost actul de deces al dirijabilului ca mijloc uzual de transport aerian.

Coloșii aeri ai marinei

În primele decenii ale secolului nostru, însă, dirijabilul se bucura de un prestigiu încă intact, mai ales în cel de al II-lea Reich, cum se numea oficial și orgolios imperiul german al lui Wilhelm II. Principalul constructor și promotor al aparatelor mai ușoare decât aerul, contele Zeppelin, nutrea o nestrămutată încredere în posibilitățile lor de viitor. Personalitate cu trecere la Curtea imperială, el convinsese, fără

prea mari dificultăți, câteva concerne industriale și bancare să investească imense capitaluri în producția pe scară industrială a aeronavelor cu hidrogen, destinate atât unor utilizări civile, cât și militare. Încetul cu încetul, numele întreprinzătorului conte ajunsese sinonim cu aparatul de zbor pe care-l fabrica, astfel încît, în multe părți ale lumii, inclusiv în România, se spunea un zeppelin, așa cum s-ar fi spus un dirijabil.

Pînă în ultimele luni ale primului război mondial, nici una dintre puterile participante la conflict nu avea o aviație propriu-zisă, în sensul unei arme constituite aparte. Reichul lui Wilhelm II nu făcea nici el excepție de la această regulă. Indiferent dacă erau mai

fic pe apă, insula Juist din Marea Baltică, nu departe de portul Emden, a rămas complet izolată de restul Germaniei. O dată cu epuizarea ultimelor rezerve de hrană, populația era amenințată cu moartea prin foamă.

În disperare de cauză, s-a recurs la dirijabilul L-16, căruia i s-a cerut să stabilească o legătură aeriană cu insula. Rezultatul a depășit toate așteptările: în ciuda unor violente furtuni de zăpadă, care zguduiau năpraznic fragila nacelă și anula practic orice vizibilitate, nava a efectuat unsprezece drumuri, ducînd sinistraților peste 200 tone de hrană și medicamente.

Peste cîteva luni, aparatele mai ușoare decât aerul și-au îmbogățit palmaresul cu o nouă izbîndă: un dirijabil provenit din aviația civilă, L.Z. (Luftschiff Zeppelin)-120 a bătut, în iulie 1917, recordul de durată a zborului: 101 ore. Pînă în ziua de azi, un avion nu poate nici măcar aspira la o realizare cît de cît apropiată.

Cele două performanțe, obținute în anotimpuri și condiții complet diferite, au făcut înaltul comandament al forțelor armate germane să întrevadă o ieșire posibilă dintr-o situație deosebit de complicată în care se afla de cîteva vreme. Dacă aliații ocupaseră relativ ușor posesiunile coloniale ale Reichului din vestul Continentului Negru, pe teritoriile care alcătuiau Africa Orientală germană trupele de sub comanda generalului Lettow Vorbeck rezistau cu tenacitate de trei ani. Dar presiunea exercitată de forțele anglo-portugheze, care atacau dinspre litoral către interiorul actualului stat Tanzania, se accentua necontenit. Fără nici o posibilitate de a se aproviziona, germanii duceau o lipsă acută de arme și muniții, luptau desculți și în zărențe și nu mai aveau nici cu ce să-și panseze răniții.

Căzut în prizonierat încă din 1914, cînd englezii cuceriseră Togo (Africa Occidentală germană) Dr. Zupitza, un medic atașat pe lângă statul major al trupelor coloniale, fusese eliberat în 1916. La înapoierea sa la Berlin, el a lansat o vehementă campanie pentru organizarea unei acțiuni de ajutorare a lui Lettow Vorbeck. Încă de la început, Zupitza a propus folosirea în acest scop a dirijabilelor. După succesele obținute de L-16 și L.Z.-120, înaltul comandament a acceptat să ia în studiu proiectul perseverenței lui medic.

Evidente încă de la prima vedere, dificultățile acestei expediții se anunțau formidabile. În primul rînd, pentru a ajunge în Africa Orientală germană, trebuiau parcurși aproape 10.000 kilometri, adică o distanță de aproape trei ori mai mare decât cea străbătută în 101 ore de deținătorul recordului mondial L.Z.-120.

(Va urma)

documenta.
documentar docum.
mentar documentar du
documentar documenti
mentar documentar docu
r documentar documentar
umentar documentar docu
ar documentar documentar
umentar documentar docu

Fără precedent în analele zborului

Extrem de aspră, iarna 1916—1917 a oferit unui dirijabil al marinei ocazia de a face o strălucită demonstrație a calităților sale. Din cauza viscolului și a ghețurilor care interziceau orice tra-

Actualitatea
calitatea actualita
cea actualitatea acu
actualitatea actualitate
litate actualitatea actual
a actualitatea actualitatea
litate actualitatea actuali
actualitatea actualitatea a
litate actualitatea actualit

LA ORDINEA ZILEI

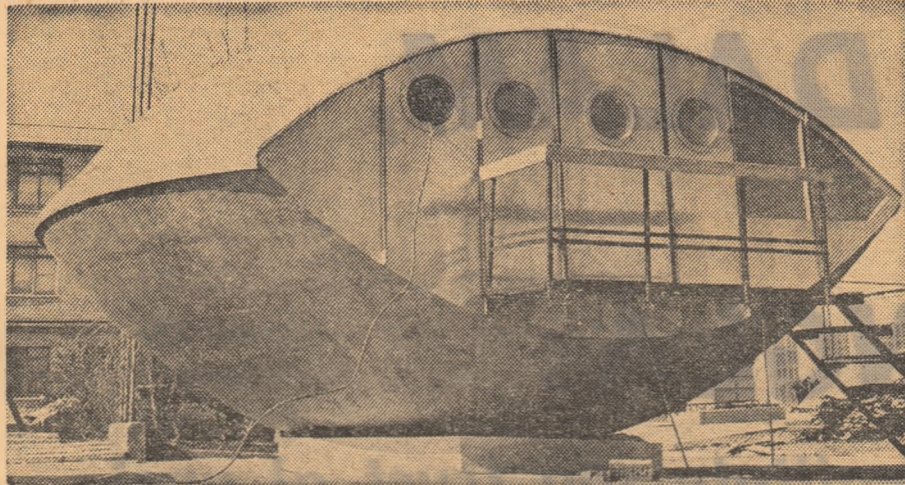
O familie de „intelectuali” electronici

În ultimul timp, omul lasă din ce în ce mai mult o bună parte a muncilor pe care trebuie să le facă în seama auxiliarelor sale: mașinile. În cimpul activităților intelectuale, cel mai mare prestigiu îl au acum calculatoarele electronice care au devenit, se știe, un odăvârât simbol al progresului științifico-tehnic. Ele joacă un rol tot mai activ în cele mai variate domenii și oricine știe astăzi că au calculat cu precizie orbitele mesagerilor terestri în Cosmos, rutele automobilelor selenare, că pot face cele mai complicate calcule de aerodinamică pentru aviația supersonică, participă la prognoza timpului pe scara întregului glob etc.

Toate acestea nu micșorează totuși de fel rolul așa-numitelor computere mici, care cuprind și marea familie „Nairi”. Distinse cu Premiul de Stat al U.R.S.S. pe anul 1971, aceste mașini au dus faima creatorilor lor departe peste hotarele sovietice. Începând din 1965 mașinile de tip „Nairi” construite la Erevan au participat la multe expoziții și târguri interne și internaționale. De nenumărate ori li s-au atribuit diplome și medalii și de fiecare dată au atras atenția specialiștilor străini. Aceste succese ale familiei „Nairi” se explică prin caracterul lor universal, prin simplitatea manevrării lor etc. Ele pot fi, de aceea, găsite acum în cabinete și laboratoare de cercetări științifice, în spitale și birouri de proiectare, în uzine, colhozuri, instituții de învățământ. Fizicieni și contabil, medici și ingineri, experimenteratori și teoreticieni apelează cu un egal succes la serviciile lor.

Omul încredințează astăzi mașinilor calcule complexe, care necesită un mare volum de muncă. Mașinile „Nairi” au o „pregătire intelectuală” atât de serioasă, încât le rezolvă mai ușor decât mulți giganti electronici, cărora trebuie să li se „explice” cum să rezolve o problemă, cu alte cuvinte trebuie să li se pregătească programul convenit. „Memoria” mașinilor construite la Erevan adăpostește o întreagă bibliotecă de asemenea programe.

„Nairi” procedează la rezolvarea misiunilor încredințate utilizând un regim de programare automată. Algoritmii sînt exprimați sub forma unor succesiuni de semne pe baza cărora mașina

Institutul de proiectări experimentale din Leningrad a elaborat un tip de case prefabricate pentru constructorii și exploratorii care lucrează în regiunile greu accesibile din Nord.

De forma unei lentile biconvexe, casa are un înveliș de beton armat îmbrăcat în material plastic, o suprafață locuibilă de 30 m², mobilier încastat în pereți și poate fi amplasată oriunde: pe apă, pe gheață, pe zăpadă.

Foto: V. Poliakov (A.P.N.)

își alcătuiește ea însăși programul. O altă calitate mult apreciată a mașinii este că ea „înțelege” orice corectare introdusă în cursul soluționării unei probleme. Or, acesta este un lucru foarte important cînd trebuie încercate mai multe variante de calcul spre a o găsi pe cea optimă.

Cel mai nou vîlstar al familiei de calculatoare armene este „Nairi-3”, care reprezintă a treia generație a ei. Mașina este construită pe bază de microscheme hibrid integrate, ceea ce a făcut posibilă micșorarea de aproape două ori a dimensiunilor ei. În același timp i-a fost sporită puterea de calcul. Ea execută acum pînă la 10 000 de operații pe secundă. Volumul memoriei operative a mașinii este de 32 000 de cuvinte. Merită relevat, de asemenea, faptul că ultima reprezentantă a calculatoarelor „Nairi” poate rezolva probleme și în limbajul „surorilor” ei mai mici sau al mașinii „Minsk-22”. De asemenea, ea poate fi completată cu o serie de dispozitive exterioare și de aceea specialiștii o pot utiliza în mai multe variante. În sfîrșit, „Nairi-3” poate deservi concomitent trei abonați, ceea ce permite utilizarea ei cu succes în sistemele de comandă automată.

TRANSPORTURI

Gară pentru 500 000 de călători

Balconul care o înconjoară în dreptul etajului I oferă o vedere de ansamblu asupra hălei centrale a Gării Kursk, una din cele mai mari și mai confortabile construcții de acest gen din Europa. Căci după trei ani de „tratament”, vechea gară a Moscovei, construită în 1897, a devenit cea mai modernă. Hala are o lungime de 200 m și o lățime de 40 m. Subsolul ei servește drept stație de metro și de taxiuri, face legătura între persoane și asigură transportul bagajelor. La etajul I se află unități de alimentație publică cu 850 de locuri și diverse ateliere de reparații pentru ceasuri, geamantane și îmbrăcăminte. Un ceas electronic vizibil din toate punctele indică ora exactă.

Calcarul cochilifer (o varietate foarte veche de calcar sedimentar, conținând diverse scoici), cu care sînt căptu-

șiți pereții, și acoperișul ondulat „înghit” atîția decibeli încît în sala de așteptare nu se mai aude decît un murmur uniform și molcom.

Toate încăperile gării sînt prevăzute cu aer condiționat care asigură în permanență, iarna și vara, o temperatură de 16—18 grade. Se știe apoi că iarna moscovită se caracterizează printr-o mare abundență de zăpadă. Cum suportă cele 66 de „ondulații” ale acoperișului, fiecare cu o înălțime de 2 m, greutatea a mii de tone de zăpadă? Ele rezistă, dar și aici a fost introdusă o inovație; acoperișul este încăl-

Uriașa sală a gării cumulează diverse funcții

zit, zăpada se topește și apa se scurge prin tuburi instalate anume.

Două instalații automate ultramoderne asigură pe de o parte transportul și eliberarea bagajelor după principiul folosit la aeroporturi, iar pe de altă parte, vînzarea biletelor pentru cursele subterane.

De la reconstruire, capacitatea gării a crescut la 150 de trenuri pentru distanțe mari și 700 de trenuri pentru suburbii (iar în „suburbii” sînt cuprinse acum toate localitățile situate pînă la 150 km distanță, ca de pildă: Volokolamsk, Mojaisk, Serpuhovo), care transportă zilnic circa 100 000 și, respectiv, 400 000 de călători.

Noua gară este de fapt o clădire experimentală. Capitala sovietică are multe gări și toate au devenit neîncăpătoare. Gara Kursk a deschis seria modernizărilor. Acum urmează la rînd: Gara Belorusă, unde lucrările au și început, Gara Leningrad, planificată tot pentru anul acesta și încă două prevăzute pentru cincinalul în curs.

AGRICULTURĂ

Uzina care fabrică... climă

Vastele clădiri cu o suprafață de 1 152 m², în întregime ocupate de instalații de climatizare și refrigerare, amintesc

de o mare uzină. Este o uzină, desigur, dar de un tip special: ea fabrică... climă.

La latitudinea Irkuțkului, din cauza condițiilor de climă, experiențele pentru selecționarea unor specii rezistente la frig, capabile să sporească recoltele, reclamă un timp foarte îndelungat, uneori ani de zile sau chiar zeci de ani. Încît, pentru soluționarea problemei, s-a recurs la sere. Desigur, acestea permit cultivarea plantelor tot anul, dar au neajunsul că nu oferă decît un singur anotimp: o vară neîntreruptă. Or, pentru experiențele lor, selecționerii au nevoie de toate anotimpurile, la toate latitudinile planetei, deoarece pentru a obține soiurile dorite e necesar să modeleze căldura, valurile de frig, ploaia sau seceta. Pentru înlăturarea acestui dezavantaj, selecționerii din Irkuțk au recurs la serviciile unui fitotron (instalație specială care, dirijînd temperatura, umiditatea, lumina, etc. creează condiții variate de climă).

Pupitrul de comandă al instalației este în întregime ocupat de cadrane care indică comportamentul aparatelor ce reglează climatul programat, controlîndu-i stabilitatea. Cele douăsprezece hale unde este realizat climatul necesar sînt închise ermetic de tot atîtea porți masive, încît cercetătorii pot reproduce o gamă de condiții cuprinsă între +50° și -70°. Umiditatea aerului, temperatura solului și intensitatea luminii evoluează în limite comparabile. De altfel, în fitotronul de la Irkuțk pot fi variate și durata zilei și nopții, ca și condițiile iluminării diurne. Încît agronomii siberieni dispun acum de un instrument ultra perfecționat care le permite să condenseze timpul și să accelereze experiențele în proporții considerabile.

Realizat de filiala organizației „Ghi-pronii” din Novosibirsk, fitotronul din Irkuțk comportă instalații în serie, fabricate în întregime în U.R.S.S. În momentul de față se mai află în studiu sau în curs de fabricație și alte stațiuni de climat artificial, mai perfecționate, destinate să selecționeze cu și mai multă rapiditate specii ameliorate de plante agricole.

METALURGIE

Aluminiul în cîmp magnetic

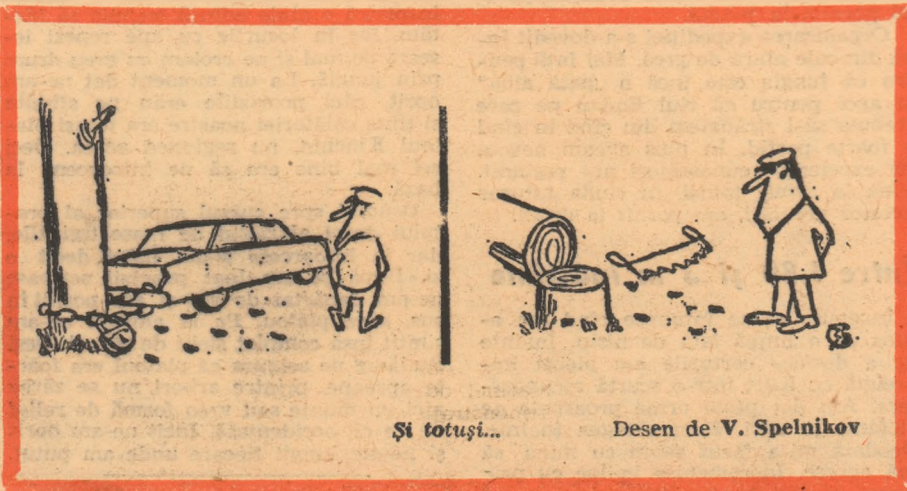
Nu rareori auzim că aluminiul este metalul secolului nostru. Ușor, agreabil ca aspect, el se oxidează în aer liber și se acoperă cu o peliculă fină care-l ferește de rugină. În sfîrșit, în afară de aceste apreciable calități, aluminiul este și cel mai răspîndit metal de pe Pămînt: scoarta terestră conține 5 la sută fier, dar 8 la sută aluminiu.

La prima vedere s-ar părea că aluminiul lichid trebuie să fie foarte ușor de prelucrat, intrucît temperatura lui de topire este de două ori mai mică decît a fierului. Dar numai la prima vedere. În realitate, elementele chimice sînt dizolvate (fără a fi topite) în aluminiul lichid, ca aurul în apa regală sau zahărul în apa caldă. Această împrejurare a și împiedicat mult timp mecanizarea transportării și a topirii sale.

După cum anunță presa sovietică, în bazinul Donețului a fost acum pus la punct un procedeu care, grație utilizării cîmpului magnetic, permite schimbarea formei metalului lichid și orice operații cu acesta, ca îmbunătățirea calității metalului, cărui i se conferă proprietăți noi.

Instalația creată de specialiștii ucraineni deschide, după cîte se pare, vaste posibilități. Metalul poate fi transvazat direct din cuptorul de topire în distribuitor și, de acolo în rezervorul instalației. Circulația sa poate fi accelerată sau încetinită prin reglarea intensității curenților. Lucrurile se întîmplă aproape ca la un robinet: dacă e deschis la maximum, apa curge tare, dar jetul poate fi și subțiat ori apa poate fi închisă cu totul. Mai mult, indiferent dacă robinetul e deschis două sau un minut sau peste 24 de ore, metalul își păstrează în rezervor temperatura dorită, iar un singur gest al topitorului îl poate arunca în forme.

Instalația este acționată cu curent alternativ. Încît deși în aparență circulă continuu, metalul este scuturat puternic. Căci curentul are o frecvență de 50 de Hz, ceea ce înseamnă o sută de microscuturături pe secundă. Cu alte cuvinte, metalul e supus la o acțiune aproape similară cu betonul vibrat.

Și totuși...

Desen de V. Spelnikov

ORANG DALAM, URIAȘII DIN JUNGLĂ

Realitate sau fruct al unei imaginații infierbîntate?

„Farfuriile zburătoare”, „omul zăpezii”, „monstrul din Loch Ness” etc. au făcut să curgă multă cerneală și au prilejuit dezbateri pro și contra. Și cu toate că de atunci a trecut un număr bun de ani — remarcă recent publicistul sovietic D. Bilenkin, într-un comentariu publicat în „Vokrug sveta” — unii continuă să se întrebe de ce sînt savanții sceptici și nu se grăbesc să recunoască aceste fenomene drept o realitate, de vreme ce s-au făcut asupra lor atîtea observații, au existat atîtea martori oculari etc.

Cei care își exprimă astfel de nedumeriri nu știu, însă, sau nu pot înțelege că știința are un singur criteriu de apreciere, că ceea ce un cercetător realizează în laborator sau descoperă în natură devine un fapt unanim recunoscut numai atunci cînd rezultatul dobîndit poate fi repetat cu aceeași metodă, de orice alt cercetător. Evident, în natură pot să existe întîmplări unice, cînd observațiile nu mai pot fi repetate. În acest caz, însă, exigențele față de observațiile făcute sînt cu atît mai mari, iar dovezile trebuie să fie invulnerabile la orice critică. Altminteri, fenomenul este numai un semnal că „aici ar fi ceva”, lucru și el util totuși. Căci chiar și ipotezele care numai cu indulgență pot fi numite științifice sînt uneori folositoare. Să nu uităm că celebrul arheolog german Heinrich Schliemann a început să caute Troia, spre stupoarea unora din colegii lui, după indicațiile „Iliadei”. Descoperirea lui a devenit, însă, un eveniment în arheologie. Sau un alt exemplu: publicarea unor articole despre Meteoritul tungus în care era avansată ipoteza științifico-fantastică a exploziei unei nave cosmice a determinat organizarea în taiga a cîtorva expediții, care au cules un important material științific. Incit ar fi lipsit de sens și n-ar fi cea mai bună metodă nici să respingem categoric „omul zăpezii”, mitul Atlantidei etc.

Din aceste ultime motive publicistul D. Bilenkin socotește că merită să fie cunoscute și discutate și concluziile reportajului despre omul-fiară din Malaya, semnat de H. Stephens, pe care-l reproducem și noi fragmentar.

In căutarea omului-fiară

Cum nu puteam crede ceea ce auzisem, am mai întrebat o dată:

— Ce urme?

— De oameni uriași, a repetat căpetenia satului. Urme de Orang Dalam.

Urme mari. Oameni uriași. Eram siguri că ne aflăm în fața unor recidive ale superstițiilor locale. De două zile ascultam pâlăvrăgeala aborigenilor despre elefanți perfizi și tigri mîncători de oameni, iar acum ne dădeau o altă noutate, despre uriașii din junglă.

Împreună cu fotograful Kurt Rolf fuseseam invitat la o partidă de pescuit pe râul Endau de un vechi cunoscut, Tunku Bakar, un nepot al sultanului din Johore. Acceptasem bucuroși, dar frumoasele noastre planuri au fost brusc compromise de ploile musonice care ridicaseră văzînd cu ochii nivelul râului. Incit era a treia zi de cînd pierdeam vremea într-un sat, fumam țigări proaste și îl ascultam pe Tunku care ne traducea tot soiul de povești.

— Și unde spuneți că ați văzut urme? a întrebat Kurt.

— Departe, în sus pe râu, a răspuns căpetenia. Dincolo de pragul al doisprezecelea. Orang Dalam trăiește pe platoul înalt Kinchin, iar în anotimpul secetos coboară spre râu.

Drept să fiu, nu l-am crezut pe bătrîn. Iar după ce m-am înapoiat la Singapore, m-am luat cu treburile și așa fi uitat cu siguranță de urmele mari și de uriașii din junglă dacă nu m-aș fi întîlnit într-o zi cu un prieten, un chinez localnic, care m-a ascultat cu atenție și chiar s-a amuzat de peripecțiile prin care trecusem la pescuit, dar imediat ce am amintit de uriașii din junglă a devenit serios.

— Vrei să spui că, într-adevăr, crezi în existența unor uriași? l-am întrebat ironic.

— Amicul meu nu mi-a răspuns de-a dreptul, ci pe ocolite, dar destul de limpede.

— În timpul mișcării pentru independență din Malaya, mi-a spus el, cînd se circula mult prin junglă, ziarele au publicat de multe ori știri despre niște fapte ciudate.

Incit am început și eu să am ezitări; dar dacă relatările bătrînei căpetenii nu sînt numai simple povești? Seara i-am telefonat lui Kurt și chiar a doua zi am început să scotocim prin arhivele din Singapore. Treaba mergea anevoie. Mișcarea de eliberare durase de la sfîrșitul războiului pînă în 1953. Cînd am ajuns cu investigațiile noas-

tre în decembrie 1953 eram gata să renunțăm, dar tocmai atunci am găsit ceea ce căutam.

Întîmplarea relatată în ziare se petrecuse de Crăciun. O tînără chinezoaică, I-Mei, tocmai creștea un arbore de cauciuc pe o plantație cînd a simțit lăsîndu-i-se greu pe umăr o mină. Cînd s-a întors, a văzut, îngrozită, o făptură cumplită și anume o femeie cu păr

Pentru comparație

lung și negru și cu trupul foarte pârós. Pielea care i se vedea ici-colo era de culoare deschisă. Singurul obiect de îmbrăcăminte era o fișie de scoartă de copac în jurul soldurilor. În plus, înfricoșătoarea făptură împrăștia un miros „de fiară”, iar cînd rînjea arăta niște colți lungi, înspăimîntători. I-Mei a fugit îngrozită spre casă, dar chiar în starea în care se afla a mai putut observa două creaturi asemănătoare cu femeia, care păreau însă bărbați.

Proprietarul plantației a înștiințat imediat poliția. Cercetînd teritoriul plantației, polițiștii au zărit și ei trei făpturi pâróase, care semănau cu cele descrise de fată. Ele s-au aruncat în apă și, ajungînd pe malul celălalt, s-au mistuit repede în junglă. Dacă ciudatele făpturi ar fi fost văzute numai de fată, faptului nu i s-ar fi acordat prea mare atenție, ar fi fost pus probabil pe seama unei imaginații bolnave, dar uriașii au fost zăriți totuși și de niște poli-

țiști, oameni în general cu nervii sănătoși.

Întîmplarea s-a repetat și a doua zi, cînd oamenii junglei au fost văzuți și de un muncitor indian de pe aceeași plantație. Poliția a fost și de astă dată chemată la fața locului. Anunțînd acest lucru, ziarele malaeze și-au însoțit știrile de comentarii, semnate între altele de Departamentul federal al muzeelor și de studiere a vieții aborigenilor. Specialiștii din cadrul Departamentului și-au exprimat părerea că cunoașterea științifică a acestor fapte „ar putea fi una din cele mai importante descoperiri antropologice de la Darwin încoace”.

De altfel, știrile publicate de ziare menționau că nu era prima întîlnire cu asemenea făpturi în Malaya. Incit ne-am deplasat și noi cercetările în Biblioteca din Singapore, unde am descoperit niște scrieri a doi antropologi englezi care arătau că băștinașii întîlniseră de multe ori niște ființe misterioase, pe care le numiseră „Orang Dalam” sau „Oamenii junglei”.

Dar cea mai uimitoare informație pe care am descoperit-o atunci provenea din zona lacului Chini și era datată 1959. Într-o noapte, un inginer miner care dormea într-o barcă trasă pe malul lacului a fost trezit de un zgomot și a văzut atunci îndreptat spre el un ochi roșu, nemișcat, cam cît o minge de tenis. Mai întîi a crezut că era un șarpe gigantic, dar a doua zi a descoperit în noroiul de pe mal niște urme de picioare de circa 45 cm care se pierdeau apoi în junglă.

Aveam acum destule informații. Dar ca să ne convingem că ele cuprindeau o cît de mică doză de adevăr trebuia

reportaj,
reportaj reportaj,
portaj reportaj repor
taj reportaj reportaj re,
reportaj reportaj reportaj
ortaj reportaj reportaj repo
j reportaj reportaj reportaj
ortaj reportaj reportaj repor
aj reportaj reportaj reportaj r

se deslușeau limpede niște urme de om, dar nu obișnuite ci uriașe: peste 40 cm lungime și 20 cm lățime. Posesorul lor venise din junglă și intrase în apă.

I-am chemat imediat pe însoțitorii noștri. Cum a văzut urmele, Budjong a exclamat, sigur de el: „Orang Dalam”, după care s-a înapoiat la barcă. Deși a vorbit foarte calm, din clipa aceea însă el și Achin au stăruit să ne instalăm corturile pe celălalt mal al râului. Așa am și făcut, dar nu înainte ca Kurt să fotografieze urmele.

Seara a fost foarte încordată: se părea că locul unde poposisem era îndrăgît de locuitorii junglei — elefanți, tigri și, acum, urmele unor oameni necunoscuți. Dar, la drept vorbind, ce fel de urme erau acestea? Achin a refuzat categoric să vorbească despre asta. Mai mult, cînd am izbutit să-l facem pe Budjong să deschidă gura, Achin s-a retras în fundul cortului și nu s-a clintit de acolo.

Cu un an înainte, Budjong plecase la vînătoare cu căpetenia tribului. Atunci a dat de urme de Orang Dalam, omul-fiară. Acesta nu s-a arătat atunci nici unui vînător, în schimb fusese zărit anterior de alți locuitori ai satului, între care și de tatăl căpeteniei. Dar lucrul cel mai uimitor din relatarea lui Budjong era că uriașul descris de el coincidea cu datele găsite de mine și de Kurt în ziarele consultate în Biblioteca din Singapore.

Omul-fiară ar avea între 1,80 și 3 metri înălțime. Toți martorii oculari afirmă că trupul îi este acoperit de păr, deși nu în întregime. Are ochi roșii sau în orice caz injectați. Și toți mai susțin că misterioasa făptură răspîndește un puternic miros de maimuță. Dar cum se explică că aceste făpturi au putut rămîne atîta vreme neobservate de om? Mi se părea că această întrebare hotărîtoare înlătura toate mărturiile care pledau în favoarea existenței uriașilor. Dar prietenii mei erau de altă părere. Budjong, de pildă, mi-a spulberat nedumerirea cu acest argument: omul nu poate urmări ușor nici chiar elefanți sau rinoceri, iar tigrul îl înșeală pur și simplu ieșind cu ușurință în spatele celui care îl pîndește. Deci nu e de mirare că n-a cunoscut omul-fiară. Totuși, am continuat eu să mă întreb, de ce o ființă ca Orang Dalam — care poate fi socotită un supraanimal sau un subom care depășește însă ca inteligență dezvoltarea unui animal mediu — nu e totuși atît de vicleană încît să rămînă complet în afara cîmpului de observație al omului?

A doua zi, după ce ne-am ascuns în junglă barca și toate rezervele de alimente am pornit mai departe, pe urmele descoperite în ajun, în speranța că aveam să vedem, poate, misterioasa făptură. Știam că de acolo începea un teritoriu pe care nici un alb nu călcase încă. Incit harta nu ne mai putea fi de nici un folos. La un moment dat râul s-a despărțit în două brațe. L-am ales pe cel din dreapta. Înaintam din ce în ce mai greu. Acolo unde râul își săpase în piatră o albă adîncă trebuia să înotăm, iar în locurile cu ape repezi ieșeam pe mal și ne croiam cu greu drum prin junglă. La un moment dat ne-am oprit, căci proviziile erau pe sfîrșite și ținta călătoriei noastre era totuși platoul Kinchin, nu regiunea aceea. Deci cel mai bine era să ne întorcem la bază.

Drumul spre cursul superior al brațului drept al râului ne luase trei zile, dar la întoarcere n-am făcut decît o zi. După ce am luat provizii serioase ne-am depărțat de râu și am pornit în sus, spre platou. Pe la amiază ne-am simțit însă complet sleiți de puteri. Deși Budjong ne asigura că platoul era foarte aproape, printre arbori nu se zărea nici un munte sau vreo formă de relief cît de cît accidentată. Incit ne-am oprit și ne-am lungit fiecare unde am putut.

(Continuare în pag. 11)

INTERVIU

**Ascultind-o
(nu numai cintind)
pe Edita Pieha**

— Edita Pieha, sinteți considerată sufletul ansamblului „Drujba”. De cît timp cîntați împreună, de cînd durează „Prietenia” dumneavoastră?

— Am pășit cu toții în lumea muzicală în epoca romantică a festivalurilor internaționale ale studenților. Ne-am constituit ca ansamblu studențesc în 1956, în ajunul Festivalului de la Moscova. La Leningrad erau foarte mulți studenți străini, chiar căminul la care locuim avea cîteva „dormitoare internaționale”. Alexandr Bronevițki, creatorul și conducătorul ansamblului, era dirijorul corului studenților polonezi, unde m-a descoperit pe mine, și al corului studenților români. De atunci cîntăm „Trandafir de la Moldova” și alte cîntece populare, pe care le-am învățat de la studenții români. În 1957, la Festivalul de la Moscova am cucerit medalia de aur — și așa a început cariera noastră. Medalia aceea a însemnat pentru noi un fel de certificat, care ne-a dat dreptul să urcăm pe scena profesionistă. Toate gândurile, sentimentele, preocupările noastre sînt de atunci închinată muzicii.

De șaisprezece ani împreună

— Amînteți de „Trandafir de la Moldova”. Unul dintre colegii dumneavoastră cîntă, în acest turneu, „Ionel Ionelule” — extrem de izbutit și ca interpretare, și ca aranjament muzical, și ca „punere în scenă” (în genă trebuie să remarc că ansamblul este foarte bine pus la punct). Altul — un cîntec popular eston. Probabil că nu este o alegere întâmplătoare.

— Nu, nu este. Folosirea experienței folclorice este un specific al formației și un merit al lui Alexandr Bronevițki, creierul ansamblului nostru.

— Dumneavoastră cum vă alcătuiți repertoriul, după ce criterii?

— Singurul criteriu este să-mi placă și să înțeleg ceea ce cînt. Adesea sugerez eu însămi teme poezilor care scriu

...arta
ca arta arta a.
arta arta arta a
arta arta arta arta
arta arta arta arta arta
arta arta arta arta arta
arta arta arta arta arta arta
arta arta arta arta arta arta

textele, fiindcă, vreau să subliniez, pun mare preț pe text.

— Pentru cine cîntați? Vă adresați unui public anume?

— Aș spune că mai degrabă îmi doresc un public anume. Un public, care să înțeleagă ce fac, să meargă cu mine, care să nu înceapă să strănute sau să scape pe jos fisa de la garderobă cînd îi comunic o tristețe — în afară de cazul că o fac prost și atunci e dreptul lui să reacționeze cum vrea. Cînd simt că sînt înțeleasă, reacția sălii este un stimul extraordinar pentru mine. Pot ieși atunci pe scenă fără voce, cu 40 de grade — și deodată se produce o adevărată minune, publicul îmi dă aripi. Dacă e rece, dacă stă liniștit în scaunul lui și nu vine spre mine, cînt foarte greu. Căci mă simt vinovată de starea asta a lui.

— Nu e chiar ușoară viața unui cîntăreț de muzică ușoară...

— O, nu, nu e de loc ușoară! Știți ce înseamnă sentimentul că dai zilnic un examen? Dar dacă azi nu-l iei? Dar dacă publicul nu te mai vrea? Un cîntăreț a spus — cu cită dreptate! — că noi riscăm zilnic să nu plăcem și totuși continuăm să riscăm zilnic. Ca să nu mai punem la socoteală efortul fizic. În România vom cînta în cinci-sprezece orașe. E un tur de forță, recunoașteți. Și cînd am venit încoace eram bolnavă și aveam și niște necazuri de familie... În meseria noastră celebritatea se cîștigă ușor, e drept, dar cred că problema-i nu atît să o cîștigi, cît să o păstrezi. De aceea consider că sîntem norocoși, de șaisprezece ani de cînd există, ansamblul nostru ocupă un loc de prim plan în Uniunea Sovietică.

— Care sînt, după părerea dumneavoastră, numele mari ale muzicii ușoare de azi?

— Aș prefera să nu dau nume, ci să vorbesc de tipul de cîntăreț pe care îl admir. Mie îmi plac cîntăreții de mare forță, care supun sala, — ca Bécand, Aznavour, Tom Jones. Muslim Mahomae — poftim și nume! Sînt ca niște nave care rezistă în furtună, care, după ce înving valurile, merg mai departe și sigur la țintă. Are perfectă dreptate Bruno Coquatrix, directorul „Olympiei” din Paris: marii cîntăreți sînt și mari personalități.

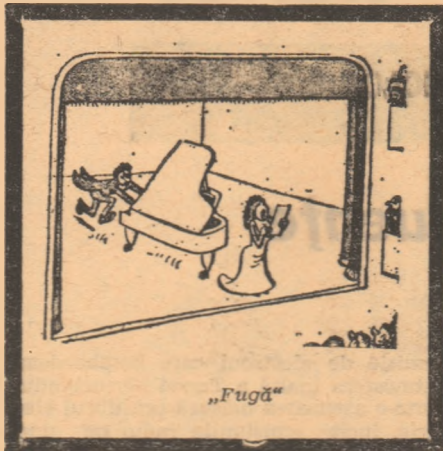
— Spuneți-mi, Edita Pieha, nu găsiți că este puțin nedreptate în raportul compozitor-interpret de muzică ușoară? Fiindcă, e clar, publicul vine pentru interpret, vine să vă asculte pe dumneavoastră, indiferent de cîntați. Pe cînd într-o sală de concert vine, bine înțeles, pentru Richter sau Van Cliburn, dar și pentru Beethoven sau Ceal-kovski.

— (Rîzînd). Ba da, este, cel puțin în manifestarea imediată a succesului. Totuși un cîntec bun este opera unui compozitor bun și a unui poet bun. Nu-l mai puțin adevărat că și interpretul are un cuvînt greu de spus. Uneori soarta unui cîntec poate depinde direct de interpret. Probabil că tocmai pentru a înlătura acest „raport injust” marii cîntăreți își scriu singuri cîntecele.

— Aveți vreun vers preferat din textele, todeauna îngrijite, ale cîntecelor dumneavoastră?

— Am, dar am să citez un vers dintr-un cîntec pe care nu-l interpretez eu. Este un cîntec al Klavdiei Șuljenko una dintre „navele învingătoare” ale muzicii sovietice de estradă. Versul sună așa: „Cîți ani am? Ațiția cît credeți în cîntecele mele”. Este o confesiune, o declarație de dragoste, credință și dependență față de public, — tăria și slăbiciunea noastră.

Julia Scutaru

CINEMA

**Al cui e cerul,
al cui e pămîntul?**

Timp de zece ani Marjorie Peter din congregația americană Marynoll și preotul Thomas Melville au lucrat ca misionari printre indienii din Guatemala. Realitatea socială tragică din această țară, indiferența bisericii față de soarta guatemalezilor au schimbat radical concepțiile celor doi misionari, trezindu-le un puternic sentiment de protest.

Ei au intrat în rîndurile unuia dintre detașamentele de partizani care acționau în Guatemala. Dar un act de trădare i-a silit să fugă în Mexic. Acolo s-au căsătorit. Înapoiindu-se în patrie, s-au alăturat grupului fraților Barrygan luînd împreună cu ei parte la manifestațiile împotriva războiului din Vietnam. Apoi a fost faimosul „proces al celor nouă din Keytonsville”: frații Barrygan, soții Melville și încă cinci prieteni de ai lor au dat foc arhivei unui centru de recrutare. Tribunalul i-a condamnat la închisoare.

Acest episod din agitata istorie a Americii contemporane va fi evocat pe ecran de un grup de cinești progresiști: actrița Jane Fonda va interpreta rolul Marjoriei Peter, iar John Sutherland pe acela al lui Thomas Melville. Producătorul filmului este o producătoare, Hannah Whinstein.

Împreună cu actorul și regizorul de culoare Ossie Davis, Hannah Whinstein este sufletul companiei cinematografice „Lumea a treia”, înființată în 1970 și care produce filme despre lupta minorităților naționale și despre mișcarea de eliberare națională a țărilor în curs de dezvoltare din Asia, Africa și America Latină. Pentru noul lor film, Hannah Whinstein și ceilalți vor „un regizor de clasă înaltă, dar în cazul că vor fi mai mulți de valori egale îl vom prefera pe cel realmente devotat idealurilor revoluționare. Nu-i exclus să ne oprim asupra unuia dintre tinerii regizori italieni. Petri, Belocchio, Olmi...”.

Scenariul filmului a fost scris după materialul a trei cărți: „Al cui e cerul, al cui e pămîntul?” — povestire autobiografică a soților Melville, despre activitatea lor de misionari și de partizani din Guatemala; „Jurnalul din închisoare al unui preot revoluționar” de Philip Barrygan și „Procesul de la Keytonsville” de Daniel Barrygan — stenogramă a procesului intentat celor nouă patrioți. Filmul se intitulează provizoriu „Al cui e cerul, al cui e pămîntul?”.

Jane Fonda căuta de mult un subiect pentru un astfel de film care să servească crezul ei de actriță-militantă. Și cînd Hannah Whinstein i-a propus să ecranizeze cartea soților Melville, Jane n-a așteptat să i se spună de două ori, ba l-a convins și pe John Sutherland să interpreteze rolul principal. Cartea a atras-o mai ales prin evoluția surprinzătoare a celor doi eroi, care încep să vadă lucrurile altfel după ce s-au ciocnit cu mizeria și sărăcia indienilor, cu abuzul autorităților, cu exploatarea bogățiilor naturale ale Guatemalei de către capitaliștii americani. Probabil că actrița a văzut la soții Melville același tip de transformare radicală pe care a trăit-o ea însăși.

Filmările vor avea loc în America Centrală dar, bineînțeles, nu în Guatemala, unde soții Melville au fost scoși în afara legii, din cauza participării lor la lupta de partizani. Autorii își propun să prezinte drama celor doi oameni, puternicul sentiment care îi lea-

gă. În partea finală, soții Melville vor ceda planul principal fraților Barrygan și activității „Celor nouă din Keytonsville”.

(După „Za rubejom”)

PRIM PLAN

Cow-boy și procuror

Franco Nero este un nume care „urcă”. O dovedește printre altele și faptul că începe să fie comparat cu compatriotul său, Gian Maria Volonté.

Cei doi actori au avut, într-adevăr, o evoluție similară. Au început în filmele western all'italiana (faimoasele spaghetti-western, privite de unii cu ironie, de alții ca o contribuție origi-

Franco Nero, așa cum va apărea într-un nou film de critică socială: „Un loc retras”, de Elio Petri

nală), pentru a se consacra valorosului „cel mai nou val” italian, filme de lucidă analiză socială, care au urcat cinematografia peninsulară pe culmi foarte înalte, aducîndu-i premii după premii (anul acesta, la Cannes, Premiul cel mare a fost împărțit de două filme italiene).

Western-urile au atras atenția asupra tînrului actor (născut în 1941), frumos și bine făcut, dar din punct de vedere artistic ele erau destul de modeste. După „Bărbatul, onoarea și răzbunarea”, adică celebra „Carmen” într-o adaptare liberă, Franco Nero l-a înfruntat pe Damiano Damiani. Acesta i-a încredințat rolul principal din filmul „Cînd vine cucuveaua”, ecranizare a prozei omonime a scriitorului sicilian Leonardo Sciascia. Filmul l-a propulsat brusc pe protagonist în primele rînduri, astfel încît regizorul iugoslav Veljko Bulajic a apelat și la el pentru distribuția internațională, cu mulți „monștri sacri”, a amplei fresce istorice „Bătălia de pe Neretva”.

A doua colaborare cu Damiano Damiani, „Mărturisirile unui comisar de poliție făcute procurorului republicii”, a consacrat definitiv numele tînrului interpret. În rolul procurorului, Franco Nero se dovedește un actor extraordinar, capabil să susțină cele mai grele partituri. Dialogurile polemice, conversațiile pline de replici tăioase sînt interpretate realmente fascinant de Franco Nero și Martin Balsam (comisarul). Interpretarea este, de altfel, unul dintre punctele tari ale acestui admirabil film, care radiografiază fără menajamente anumite realități sociale italiene.

REFLECTOR

■ Konstantin Simonov semnează scenariul lung-metrajului documentar „Nu există durere străină” — închinat eroiului popor vietnamez care luptă pentru libertatea patriei sale.

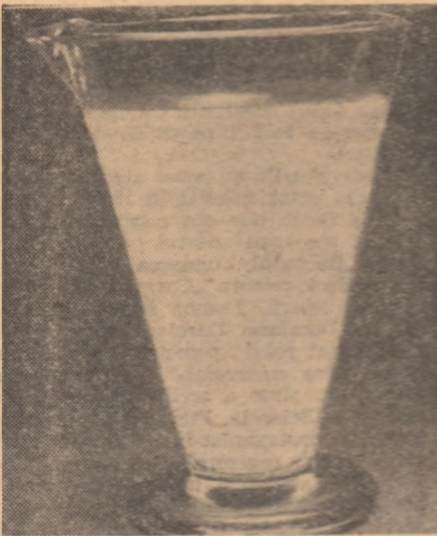
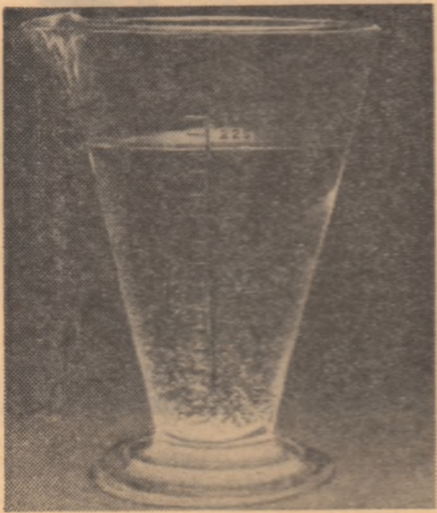
■ Tatiana Doronina este co-scenaristă și protagonistă a filmului „Mama vitregă”. Frumoasa actriță își asumă delicata misiune de a crește doi copii străini. Cu talentul ei lucrurile nu pot să iasă decît bine.

BIOMETEOROLOGIE

Misterioase influențe din eter

Informațiile date de buletinele meteorologice vor fi considerate în curând insuficiente? Le vom vedea într-o bună zi îmbogățindu-se cu precizări referitoare la electrizarea aerului, la variațiile geomagnetismului sau la activitatea superficială a Soarelui? În caz că da, și se pare că așa va fi, atunci va trebui ca fiecare dintre noi să învețe să interpreteze noile date, asociate tradiționalelor anunțuri despre temperaturi și presiuni, pentru a-și regla „științific” comportamentul și activitățile zilnice și chiar săptămânale. Preveniți de astfel de perturbări electrice, medicii și-ar putea lua măsurile de rigoare administrând bolnavilor doze sporite de tonice, chirurgii ar putea amina operațiile mai delicate.

De felul ei, soluția concentrată de clorură de bismut este lămpedă; dacă i se adaugă un volum oarecare de apă ea este parțial hidrolizată și în lichid apar particule fine, albe, care constituie un coloid și care, în general, rămân în suspensie un timp nedefinit (sus). Cu toate acestea, în anumite zile, se poate observa o inexplicabilă precipitare a bismutului (jos)

uzinele chimice ar putea evita anumite reacții dificile influențate de potențialul electric al aerului...

În orice caz, electrizarea și variațiile geomagnetismului, acești factori ai mediului fizic în care sintem cufundați, dobândesc tot mai multă importanță în ochii cercetătorilor, care consideră că ei pot modifica esențial un mare număr de echilibre fragile biologice și chimice. Într-adevăr, cine dintre noi n-a resimțit sau n-a constatat în anturajul său influența „schimbării timpului” asupra unor reumatismici sau cardiaci, să zicem? În aceste cazuri nu e vorba însă de o variație de temperatură sau presiune, deoarece durerea, indispoziția preced schimbarea timpului, mai mult, o anunță.

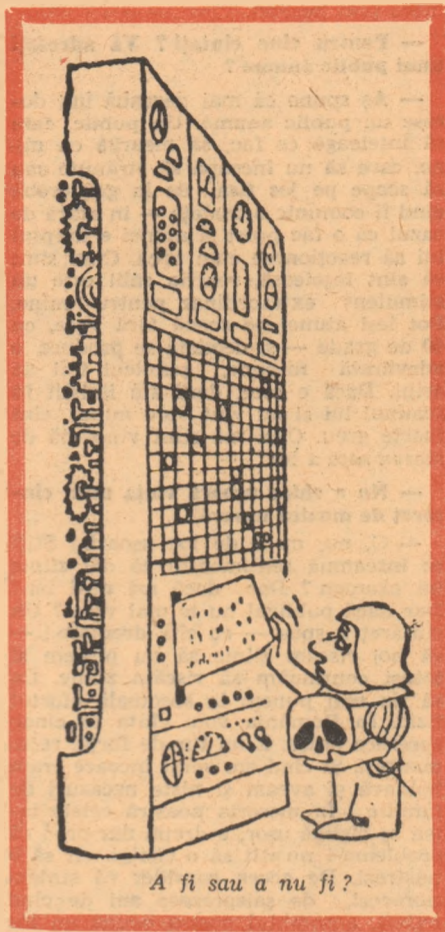
Fără îndoială, însă, că cea mai misterioasă rămâne influența petelor solare. Gigantele cataclisme care se desfășoară la suprafața Soarelui au în mod indiscutabil repercusiuni asupra ființelor vii. O lungă suită de observații făcute de-a lungul a doi ani a stabilit, pentru a cita numai acest exemplu, o corelație indiscutabilă între dezvoltarea petelor solare și creșterea numărului de cazuri de infarct. Lucrurile devin clare dacă ne gândim la fenomenul în sine. Petele solare sînt însoțite de o intensă

emisie de electroni care bombardează atmosfera înaltă a Terrei perturbându-i într-o asemenea măsură echilibrul electric, încît emisiunile radio pe unde scurte devin deseori imposibile. Pe de altă parte, lucru ciudat, s-a constatat că infarctul miocardului, datorat unei slăbiri a mușchiului cardiac, este direct legat de starea încărcăturilor ionice ale celulelor musculare; experimental, infarctul apare în momentul în care echilibrul electric al ionilor de potasiu pozitivi cu încărcăturile exterioare ale celulei este tulburat.

Dar activitatea solară are repercusiuni și asupra fibrelor marilor vegetale. Fiecare „inel de creștere” sau strat mai gros sau mai subțire, care poate fi observat la un arbore doborât, marchează condițiile climatice existente în anul formării. Un inel subțire — un an secetos și rece, unul gros — un an cald și ploios. Intocmind grafice de variație a inelelor, cercetătorii în materie au constatat că ele prezintă o fluctuație în absolută concordanță cu ciclul solar de 11 ani. Faptul e cu atât mai interesant, cu cît nu există nici o corelație aparentă între pluviozitate și cantitatea de radiație solară și acest ciclu. Incît, fie că e vorba de articulațiile unui reumatic, de recrudescența infarctelor sau de creșterea fibrelor vegetale, aproape pretutindeni în jurul nostru se pot urmări influențele mediului fizic asupra materiei vii.

Ceea ce este însă și mai ciudat este faptul că influențe similare au fost puse în evidență și în industrie, unde sînt afectate produse binecunoscute, ale căror caractere sînt riguros supravegheate prin controale de laborator. Lucru cu atât mai remarcabil, cu cît acolo nu se mai poate vorbi de impresii subiective — „se schimbă vremea”, etc. — ci de măsurători făcute de specialiști, a căror activitate este absolut obiectivă. Se știe, de pildă, că celuloza este materia primă a mătasei artificiale. Or, în această industrie, în anumite zile se constată inexplicabile dificultăți de fabricație: pasta viscoasă obținută din celuloză (viscoza), un tip de stare coloidală, care trebuie să străbată filierele devine greu de prelucrat, firele devin casante. După care, în mod tot atât de inexplicabil, fenomenul dispare. Eliminînd diverse influențe posibile, specialiștii au ajuns a pune sub acuzare starea electrică a atmosferei, ale cărei fluctuații ar putea explica capriciile viscozei.

Interesul arătat pentru studierea variațiilor de comportament a coloizilor este iesne de înțeles dacă ne gândim că însăși substanța ființelor vii este, în mare parte, o asamblare complexă de coloizi. Comportamentul anarhic al coloizilor a fost remarcabil de multă vreme în laboratoarele de chimie, dar el a fost întotdeauna pus în seama unor erori experimentale sau unor cauze fortuite, ca de pildă impuritatea. Pentru a se dovedi concordanța dintre perturbările suspensiilor coloidale și anumite condiții meteorologice, în vederea unei experimentări sistematice, s-au făcut sute de experiențe. În final a fost realizat un laborator unde temperatura, presiunea și starea higrometrică a aerului erau riguros constante. Și totuși, în ciuda acestor precauții, curbele de variații în durată de stabilitate a coloizilor, înregistrate timp de aproape 10 ani, au acuzat o corelație surprinzătoare cu anumite fenomene geofizice: variații ale cimpului magnetic, gradientele ale potențialului electric, activitatea petelor solare etc. De reținut că suita de experiențe a decelat, într-o serie întreagă de variații, ciclul solar de 11 ani. Această sensibilitate la influențele terestre și extraterestre, s-a stabilit, trebuie considerată ca o proprietate fundamentală a unui foarte mare număr, dacă nu a tuturor coloizilor minerali și organici, îndeosebi singele. De altfel, experiențele făcute pe singe uman au confirmat în totul ipoteza. Evident, aplicarea în practică a acestor descoperiri biometeorologice nu se va putea realiza decît progresiv. La început vor lua ființă câteva laboratoare specializate, care vor lucra pe un material foarte delicat, înconjurîndu-se de minuțioase precauții pentru a evita perturbările cărora biometeorologia le-a denunțat importanța. Apoi aceste precauții se vor transforma în rutină, pînă cînd se va reuși, poate, concretizarea celor câteva anticipații cu care am început acest articol.

FIZICĂ

„Găuri negre” în centrul Galaxiei

În cursul acestei luni, la Institutul de fizică teoretică din Kiev se desfășoară o serie de experiențe care, dacă vor fi concludente, vor arunca o nouă lumină asupra structurii Universului. Dar despre ce este vorba?

Universul este străbătut, în toate direcțiile, de unde electromagnetice vizibile sau invizibile. S-ar părea însă că, din cînd în cînd, el este traversat și de unde de un alt tip... Să fie unde gravitaționale?

Răspunsul este căutat plecînd de la ecuațiile relativității generale formulate de Einstein. Celebru fizician a înlocuit noțiunea de gravitație cu aceea de curbura a spațiului; el a „geometrizat” într-un fel cîmpul de gravitație pentru a ajunge la concluzia că deplasarea unei mase este în funcție de proprietățile mediului în care se mișcă — spațiul-timp — și a condițiilor inițiale care-i sînt impuse la un moment dat de poziția și viteza sa.

Prezența unei mase în spațiul-timp nu produce în mod obișnuit decît o deformare ușoară; plasată pe o foaie de cauciuc, o mică bilă nu o deformează decît foarte ușor. Deplasîndu-se, masa produce, însă, o succesiune de deformări care pot fi descrise prin intermediul unor ecuații care seamănă punct cu punct cu acelea utilizate pentru descrierea deplasării undelor electromagnetice. De aici, ideea că ar trebui să existe niște unde gravitaționale care s-ar deplasa cu viteza luminii și ar influența toate masele pe care le-ar înfîlți în cale. Pentru a le detecta și a le dovedi existența, ar trebui deci observat comportamentul unei mase suspendate în așa fel, încît să fie sensibilă la orice influență, oricît de mică. La fiecare trecere a unui tren de unde gravitaționale, ea ar trebui să le acuze izbitor...

Pînă aici toate păreau mai mult sau mai puțin simple. Dar cînd savanții au dorit să facă un pas mai departe, ei au început să se lovească de tot felul de dificultăți.

Căci, mai întîi, din ecuații trebuia dedus că undele gravitaționale transportă energie și că masele care le dau naștere trebuie să fie frinate în mișcarea lor.

Iar, pe de altă parte, dacă observarea undelor gravitaționale părea simplă în principiu, în practică ea s-a vădit a fi plină de obstacole. Atît de multe, încît vreme de cîțiva ani experimenterii au dat înapoi în fața acestei încercări.

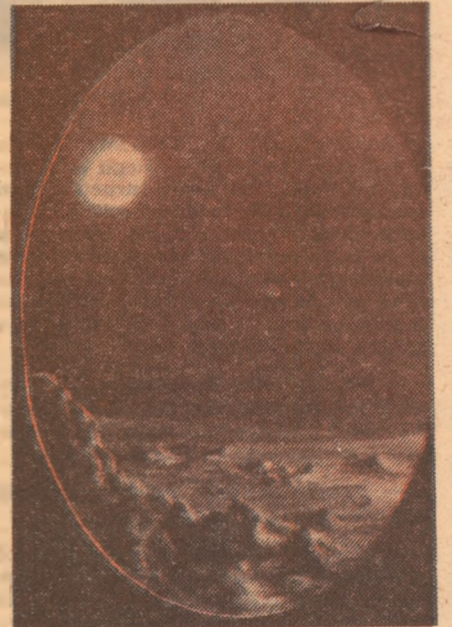
În acest context oarecum descurajator, un profesor de la universitatea din Maryland (S.U.A.) a izbutit totuși pînă la urmă să construiască câteva modele de „antene” receptoare. Pe scurt, niște discuri sau cilindri de aluminiu, de circa o tonă fiecare. Aceste „antene”

știa știința știința știința
știința știința știința știința
știa știința știința știința
știința știința știința știința
știința știința știința știința
știința știința știința știința
știința știința știința știința
știința știința știința știința

erau suspendate cu multă grijă; pentru a decela cea mai mică mișcare și a repera eventualele vibrații, în masă au fost introduse ici-colo cristale piezoelectrice. Dacă masa vibra, aceste cristale urmau să sufere deformări traduse în tensiuni electrice ușor de reperat. Toate „antenele” au fost îngropate în pivnițe foarte adînci, pentru a elimina mișcările parazite. S-au construit mai multe asemenea instalații, dat fiind că ele se comportă ca excelente seismometre și tocmai pentru a exclude luarea în considerare a mișcărilor solului. Căci se pornea de la considerentul că, deplasîndu-se cu viteza luminii, undele gravitaționale vor izbi „antenele” în același moment, în timp ce semnalele seismice nu se puteau face simțite decît cu un anume decalaj de timp.

Experiența a început deci și minunea s-a produs. Departe de a rămîne mereu inerte — cum se temea poate în sinea lui chiar experimentatorul — „antenele” au vibrat la intervale neregulate — o dată sau de două ori pe săptămînă — și într-un mod foarte semnificativ. Trebuia deci sărbătorită victoria? Fizicienii, oameni foarte prudenți, au hotărît că e mai cuminte să aștepte, tocmai pentru că izbînda era... prea frumoasă. Dacă vibrațiile observate — au raționat ei — au fost provocate de trecerea unor trenuri de unde gravi-

Firmamentul este, se pare, locul unde enigmaticele se înmulțesc cu fiecare un care trece

taționale, însemna că acestea din urmă au transportat o enormă energie, mult mai mare decît cea așteptată. Și apoi nimeni nu crezuse că suflurile de undă puteau fi atît de frecvente...

Ceea ce i-a determinat pe specialiști să reconsidere problema sub un alt aspect și să iasă din pivnițe, să dea cuvîntul astronomilor. Care, la rîndul lor, au avut ideea de a atribui emisiunile de unde gravitaționale unor prăbușiri de stele. Se știe că unele stele nu izbutesc, în anumite momente, să echilibre greutatea părților lor superficiale prin radiațiile pe care le emit. De unde decurge o descreștere rapidă a radiației; steaua se prăbușește asupra ei însăși. Catastrofa e însoțită de mișcări vehemente ale maselor din care e alcătuită steaua și de multe ori de o mișcare de rotație a ei. Mișcare care poate explica teoretic faptul că ea lansează atunci un flux de semnale gravitaționale...

Mai mult, astronomii au formulat ipoteza că, prăbușindu-se, o seamă de stele

tehnica
tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica

— a căror masă ar fi mai mare decât aceea a Soarelui nostru — ar deveni invizibile, fără a se stinge însă. Ele ar provoca o asemenea perturbare în mediul înconjurător, încât acesta ar sfârși prin a le ascunde. O bilă foarte grea planată pe o foaie de cauciuc poate forma o adincitură în care să „dispară”. Pe firmament steaua pare înghițită de spațiu. Undele electromagnetice pe care ea continuă să le emită nu mai ajung până la noi, dar nu același lucru se întâmplă, se pare, și cu cele gravitaționale. Dimpotrivă, „înghițirea” unei stele și formarea unei „găuri negre” ar însemna fenomene gravitaționale intense. Dar calculele făcute au arătat că energia astfel degajată n-ar fi totuși îndestulătoare spre a explica amploarea semnalelor recepționate de antenele „antene”. În afară doar de faptul că „găurile negre” nu s-ar forma în vecinătatea noastră. Și, treptat, din idee în idee astăzi se admite că în centrul Galaxiei noastre (regiune despre care se știe încă puțin) ar exista o enormă îngrămădire de stele și de „găuri negre” care ar fi însuflețită de mișcări furioase; trecând fără încetare unele pe lângă celelalte, stelele și „găurile negre” ar crea, se pare, perturbări gravitaționale puternice și profunde. Este o explicație care ar putea justifica intensitatea semnalelor recepționate de „antenele” subpământene.

CRIMIE

Un secol de margarină

Acum o sută de ani, la 10 aprilie 1872, domnul Baudet, observator special al Consiliului de igienă din Franța, prezenta acestui for un raport asupra experiențelor făcute de dl. Meige-Mourier care încerca de mai mult timp să sintetizeze untul.

putinei — spunea raportul — 30 kilograme de oleomargarină, 25 litri de lapte de vacă — ceea ce corespunde cu circa un kilogram de unt — și 25 kilograme de apă în care au fost dizolvate elementele componente din 100 grame de uger de vacă tăiat foarte mărunț și macerat. Pentru colorit se mai adaugă o mică cantitate de orlean. Apoi se pune în funcțiune mașina; după un sfert de oră apa și grăsimea formează, sub influența pepsinei, o emulsie densă, ca o pastă, așa cum se întâmplă și la bătutul laptelui. Dacă se continuă bătutul, pasta devine, mai devreme sau mai târziu, în funcție de condițiile experienței, o masă asemănătoare cu untul; procesul durează aproximativ două ore. La sfârșit se toarnă în putinei apă rece pentru a separa untul artificial de zer. După care produsul este transferat într-un aparat compus dintr-un malaxor și două valțuri de măcinat, plasate sub un duș de apă. Untul artificial astfel spălat are o consistență moale și omogenă.

Noul produs alimentar, numit margarină, a fost aprobat de Consiliu și în scurt timp a devenit popular atît în Europa, cît și peste Ocean.

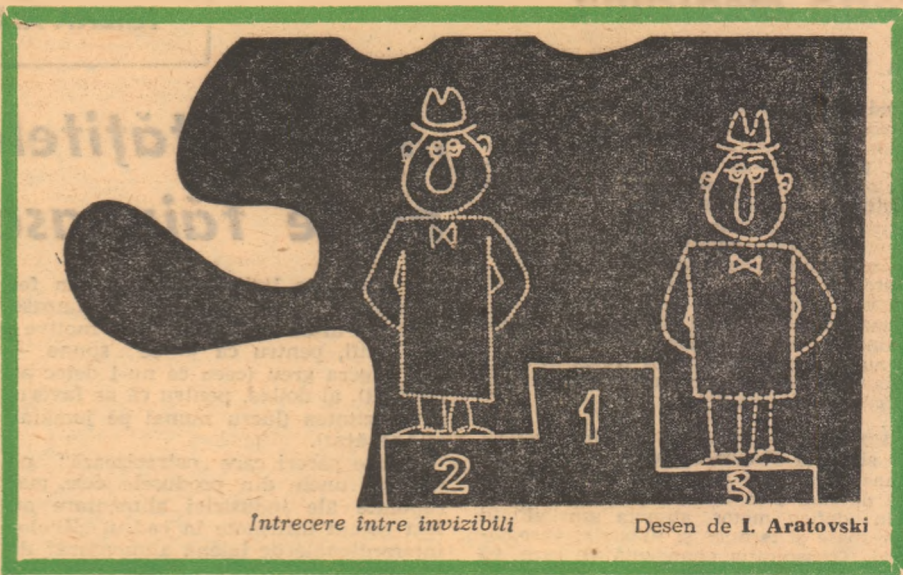
Recent, în Franța a fost sărbătorit centenarul margarinei.

Între timp însă rețeta și tehnologia de preparare a margarinei au suferit modificări esențiale. Mașinile primitive de bătut au fost înlocuite de linii automate moderne, în locul oleomargarinei se utilizează azi o vastă gamă de grăsimi, în majoritatea cazurilor vegetale și, evident, s-a renunțat de mult la preparatele din uger de vacă.

La grăsimi, însă, nu se va renunța probabil niciodată. Căci nu există produs care să se poată compara, sub aspectul valorii sale energetice, cu grăsimile. În afară de faptul că îndeplinesc în organismul omului rolul resurselor energetice, ele mai intră și în componența tuturor țesuturilor. Toate grăsimile — cu excepția celor care sînt toxice ori au o acțiune specifică — pot fi folosite în alimentație. Eschimoșii, tungușii, naganasani și alți locuitori ai Extremului Nord consumă, de pildă, untură de animale marine — morsă sau focă. Aceleași grăsimi sînt, însă, socotite de locuitorii din zonele temperate sau sudice necomestibile. Populația din Asia de sud-est consumă cu plăcere uleiul de soia crud, socotit necomestibil de europeni. Iar alte grăsimi, socotite de o colectivitate umană ca fiind nealimentare, devin pentru același grup de oameni alimentare după o anumită prelucrare. Din același ulei de soia, de pildă, se obține prin prelucrare o delicată care este și pe placul europenilor. Iar untura de animale marine prelucrată servește ca materie primă pentru fabricarea margarinei, acest excelent înlocuitor al untului de vacă la cele mai multe popoare din Europa Occidentală.

Ceea ce deosebește grăsimile unele de altele sînt acizii grași care intră în componența lor. Lichide la temperatura camerei, unele grăsimi, în speță uleiurile vegetale, conțin un procent foarte mare de așa-numiți acizi grași nesaturați. Dacă se trece prin ele, în prezența unui catalizator, hidrogen, acizii grași nesaturați își „alipesc” atomii de hidrogen, devin saturați, iar uleiul devine, la rîndul său, solid sau viscos. Acest proces se numește hidrogenare, iar produsul obținut — grăsime vegetală în formă solidă, care poate fi de floarea soarelui, de soia, de arahide, de semințe de bumbac etc.

În afară de grăsimea vegetală, rețeta margarinei mai cuprinde uleiuri vege-

Intrecere între invizibili

Desen de I. Aratovski

fiecare grăsime are o aromă specifică. Materia primă pentru prepararea margarinei, pe lângă faptul că trebuie să aibă un anumit grad de puritate, trebuie să fie și „depersonalizată”, adică să nu aibă miros. De aceea, uleiul încălzit este introdus într-o coloană cu vid aproape cosmic unde se întilnește cu un abur încălzit pînă la 200 de grade. Aburul îndepărtează toate substanțele volatile și grăsimea pierde astfel orice miros.

După stabilirea grăsimii care trebuie să constituie punctul de plecare la fabricarea unui sortiment de margarină, i se adaugă o mare cantitate de lapte, care îi conferă mirosul de unt. Următoarea componentă o constituie așa-numiții emulgatorii cu care se prepară o emulsie asemănătoare ca structură cu untul. Emulsia trebuie să fie stabilă, altminteri produsul finit s-ar stratifica fie la ultima operație de preparare, fie la utilizarea lui în gospodărie.

Altă componentă este colorantul, menit să dea margarinei nuanța gălbuie a untului. Ca și emulgatorii, coloranții sînt și ei produse alimentare.

În sfârșit, margarinei se mai adaugă substanțe „indicatoare”, pentru ca controlul sanitar s-o poată deosebi de unt. Pentru gust i se mai adaugă sare și zahăr.

Dar cu toate că margarina are, cum am văzut, o existență seculară, se mai întîmpină să auzim încă întrebarea: nu este ea cumva dăunătoare? Și dacă nu, cît de utilă e? Cum poate fi însă dăunător un produs în a cărui compoziție intră atîtea produse alimentare de mare valoare? Iar utilitatea lui este atestată chiar de experiența seculară de aliment utilizat pe scară largă atît de gospodine, cît și în industrie sau în regimurile dietetice.

FIZIOLOGIE

Supraviețuirea în condiții neobișnuite

Indemnați de faptul că, pe ruta lor, avioanele de pasageri străbat astăzi toate zonele climatice de pe glob, atît specialiștii cît și profani au început să se întrebe ce șanse de supraviețuire au echipajul și călătorii aparatelor obligate să aterizeze forțat sau prăbușite în munții înalți, în pustiu etc. Cum se pot descurca într-un mediu pe care, în cel mai bun caz, îl cunosc doar din relatările cercetătorilor polari, alpinștilor sau exploratorilor junglei niște oameni care cu cîteva ore mai înainte trăiau în confortul oferit de tehnica avansată? La sfârșitul anului trecut, de exemplu, a făcut vîlvă cazul unei fete de 17 ani, unica supraviețuitoare dintr-un avion peruan prăbușit în junglă și care după mai multe zile de mers prin „ladul verde” a reușit să dea de o așezare omenească. Alteori, însă, călători rămași teferi după accident se prăpădesc pentru că nu știu cum ar trebui să procedeze sau pentru că pur și simplu intră în panică și devin incapabili să respecte anumite reguli care le-ar putea salva viața.

O echipă de cercetători sovietici, compusă din medici și ingineri, a început a se supune, în laborator, celor mai variate condiții care ar putea rezulta în urma unui accident produs în munți înalți. După care au aplicat pe teren experiența cîștigată, petrecînd o

lună în Munții Tianșan, departe de orice localitate. Ei urmăreau un dublu scop: pe de o parte să studieze comportamentul organismului în condiții fizice extrem de dure, iar pe de altă parte să încerce echipamentul care ar avea eficacitate în caz de accident. După prelucrarea rezultatelor, urmează să elaboreze recomandări și instrucțiuni pentru cei ajunși într-o situație critică asemănătoare.

Echipa s-a împărțit în două grupuri: grupul I a efectuat experiențele într-un punct fix, iar grupul II a părăsit „locul catastrofei” și și-a croit drum pînă într-o zonă în care putea fi găsit mai ușor de o echipă de salvare sau de un elicopter. Între timp a testat o rație minimă de alimente și îmbrăcăminte specială.

După ce au atins altitudinea prevăzută, membrii grupului I au netezit cu cuțitele un loc pe care s-au instalat. Dar foarte repede au început să sufere de lipsă de aer și abia au putut termina operația, după care s-au prăbușit epuizați la pămînt. Sub parașuta montată în chip de acoperiș și-au plasat toată „averea”: bărci de cauciuc (pe care au dormit), parașute, unelte, pistoale de semnalizare cu rachete, corpuri fumigene și bidoane cu apă. În munți apa e mai valoroasă decît aurul, căci la mari altitudini corpul pierde zilnic, chiar dacă se află în repaus, 2,5—3 l apă. Dar participanții la experiență nu au primit decît 0,7 l de apă pe zi. Alimentele — pesmeți și hrană concentrată uscată — erau de asemenea raționalizate.

„Accidentații” voluntari sînt lăsați să se descurce singuri

În ultimele zile cercetătorii, sleiți de puteri, zăceau ziua sub cortul improvizat. Noaptea, în schimb, erau obligați să umble tot timpul în jurul adăpostului, pentru a lupta împotriva frigului, intrucît altfel ar fi degerat. La urmă nu mai aveau decît 100 g conserve de carne, un vîrf de cuțit de cafea solubilă, trei chibrituri, cinci pastile de spirt solid și 0,5 l apă la doi oameni. Păreau să fi atins limita suportabilă. După ce și-au făcut ultima cafea, unul din ei a căzut într-un fel de somn letargic, cu riscul de a îngheța și cînd s-a trezit a constatat că celălalt avea halucinații: „Mi se dezagregă capul. Vezi, nu mi-a mai rămas decît maxilarul”. Cînd soarele a risipit umbrele acestei nopți de groază, grupul a fost înștiințat că experiența s-a încheiat cu succes și că celălalt grup ajunsese și el la destinație. În felul acesta curajoșii cercetători au străbătut o bună bucată de drum în direcția rezolvării problemei pe care o reprezintă supraviețuirea în condiții extreme.

„Pentru a prepara unt de vacă artificial, dl Meige-Mourier pune într-un

teale lichide — de floarea soarelui, bumbac, porumb, soia și cocos. Se știe că

Poșta medicului

A. VULPE — București : Tulburările pe care le auzăți în de fapt de așa-zisul „sindrom al vârstei de 55 de ani” la care ateroscleroza se asociază și cu inerentele fenomene psihofiziologice ale andropauzei. Orientându-ne după rezultatele analizelor, în afara unui regim de crutare a ficatului, vă recomandăm o cură mai îndelungată cu Clofibrat 6—9 capsule /zi. De asemenea, Hydergine-Sandoz 10 pic. x3/zi. Ca medicație psihoterapeutică și endocrină: Testolent o fiolă la 21 zile; Naposim 3—4 cpr./zi; Fosfobion o fiolă buvabilă/zi; Diazepam 1—2 cpr./zi, dintre care unul înainte de culcare. Numai dacă tulburările nu se ameliorează prin tratament ambulator va fi necesară internarea într-un sanatoriu de nevroze.

AMEDEO — București : 1) Diagnosticul de sindrom Brown-Séquard indică o leziune a măduvei spinării, produsă de obicei de rani prin lovire și caracterizată prin deficit motor, absența sensibilității dureroase și termice și tulburări vasomotorii. Transpirația abundentă de care vă plingeți se poate datora acestei leziuni nervoase. În general, simptomele și prognoza acestui sindrom au fost mult ameliorate prin introducerea corticosteroidelor. 2) Împotriva hiperhidrozei (secreția exagerată a sudorii de către glandele sudoripare), medicația antisudorală de elecție este reprezentată prin Fobenal sau Bergonal cite 2—3 cpr./zi. Alte medicații cu proprietăți antisudorale ce pot fi încercate: Clordelazin 2—4 drajeuri/zi, Histamină fiole în doze progresive de la 0,1 la 0,5 sau chiar 1 ml s. c. Local, loționări cu: Rp. Acid salicilic 1 g, mentol 1 g, formaldehidă 5 g, alcool camforat ad 100 g. După loționare se pot face pudraje cu: Rp. Acid salicilic 1 g, acid boric 2 g, talc 97 g.

LAURENȚIU M. — București : După părerea noastră, tulburările de micțiune nu pot fi puse pe seama prostatitei, ci a unor factori nervoși. În acest sens trebuie să continuați tratamentul cu Diazepam, adăugând Efedrina 3 comprimate zi, un medicament care calmează contracțiile vezicii. De asemenea, tinctura de belladonă în doze crescînde de la 5 picături la 20—25 picături face să descrească frecvența contracțiilor vezicii. Sugestia hipnotică, injecțiile perineale cu 50—80 ml ser fiziologic ori cauterizarea mucoasei nazale pe partea mobilă a septului sau pe fața internă a aripii nazale pot avea și ele rezultate bune.

Afecțiunea trebuie tratată așadar, de un neurolog și nu de un urolog.

Prof. I. CEPANU — Videle : 1) Deși nu avem la îndemână rezultatele unor analize (V.S.H., A.S.L.O., electroforeză etc.) diagnosticul de „lombalgie cronică, sechele de reumatism cronic” nu trebuie pus la îndoială. Pentru scăderea durerilor, am sugera fizioterapie prin ionizări cu fenilbutazonă la electrodul negativ, iar acesta aplicat pe zona dureroasă (metoda Institutului de balneo-fizioterapie din București) timp de 15—20 minute, în serii de 8—10 ședințe, cu intensitatea de 2—4 mA. Metoda fizioterapeutică poate fi eventual asociată cu medicamente de tip Alindor (Rheopirină) 3—5 drajeuri/zi pe cale bucală. Bune rezultate pot da și impachetările cu parafină. 2) Stațiunea Felix este, în special, indicată reumatizilor suferinzi și de o stare astenică, datorită faptului că apele sale termale au și un oarecare grad de radioactivitate care acționează pozitiv asupra sistemului nervos. 3) Este necesar un examen radiologic, deoarece ar putea fi vorba de litiază salivară, în care caz calculul trebuie extirpat. Dacă este o parotidită, prîșnițe calde locale, pilocarpină 1 mg s. c./zi și calcium granulat 3 linguri/zi pot ameliora fenomenele. 4) Cum fimoza s-a complicat, se pare, cu o balanopostită, credem că soluția radicală o poate constitui intervenția chirurgicală (circumcizia).

RUSU MIHAI — Rădăuți : Paraplegia spastică (boala Strümpel-Lorrain) este în general o boală ereditară, care se manifestă printr-un mers „forfecat”, cu piciorul în „varus eevin”. Boala nu scurtează durata normală a vieții și poate rămîne într-un anumit stadiu fără să mai evolueze și fără să fie incompatibilă cu exercitarea unei profesii. Tratamentul recomandat este bun, dar trebuie continuat mult timp.

M. N. — Tg. Mureș : În principiu, termoterapia spondilozelor cervicale prin impachetări cu parafină se poate face și acasă de orice persoană cu puțină îndeminare. Se topește într-un vas 150—200 g parafină și cu o pensulă lată se pensulează toată regiunea cefei cu parafina încălzită atît cît poate să suporte bolnavul. Pentru ca parafina să se mențină caldă este bine ca vasul să fie introdus în alt vas cu apă fiartă. Stratul de parafină este bine să fie continuu și de aceeași grosime pe toată întinderea lui. Se acoperă corpul cu o flanelă și apoi cu o pătură, pentru a se menține cît mai multă căldură. Aceste aplicări cu parafină se mențin timp de 20—30 de minute, în care timp bolnavul stă întins pe pat, cu fața în jos, cu mușchii cefei complet relaxați. Se fac ședințe zilnice, în total 8—10—12 ședințe.

N.V.H. — Suceava : Spălatul pe mîini repetat o fi, poate, o „manie”, dar o manie — ca să zicem așa — pozitivă. Dacă toți considerați că igiena mîinilor a devenit la dv o stare obsesivă, cu substrat neuropsihic, credem că, în asemenea cazuri, neuroleptice de tip Levomepromazine sau Diazepam sînt mai puțin eficiente decît punerea în acțiune a tuturor resurselor voinței pentru înlăturarea acestor stări maniacale.

IGIENA ALIMENTAȚIEI

„Nedreptățile” paste făinoase!

Cu excepția Italiei, unde sînt un fel de mîncare națională, pastele făinoase au căzut în dizgrație, din două motive: cel dintîi, pentru că — se spune — s-ar digera greu (ceea ce nu-i deloc adevărat), al doilea, pentru că ar favoriza obezitatea (lucru numai pe jumătate adevărat).

Aceste păreri care „ostracizează” pe nedrept unele din produsele cele mai repute ale industriei alimentare au fost recent infirmate în cadrul „Zilelor internaționale de igienă alimentară” de la Paris.

Oricine știe astăzi că rația alimentară zilnică necesară organismului trebuie să conțină 2500 de calorii pentru cei care desfășoară o muncă sedentară și între 3500—4000 calorii pentru cei ce fac o muncă grea, ca și pentru tinerii în curs de dezvoltare. Dar pentru a furniza organismului în proporții ar-

Un aport de proteine de proveniență animală și de materii grase. Va trebui să adăugăm de aceea mîncării preparate din paste făinoase puțin lapte și puțină brînză rasă. Este, de fapt, și modul clasic de preparare a făinoaselor. Dacă — după gust — se mai adaugă puțină zeamă de roșii (ori piure de roșii) ele capătă și sărurile minerale indispensabile organismului. Iar dacă li se mai adaugă și puțină drojdie de bere (bineînțeles cui îi place!) atunci le îmbogățim cu vitaminele B₁ și B₂, obținînd astfel un aliment complet.

Pastele făinoase sînt însă în special indicate ca hrană pentru copii. Ele sînt un element important pentru aparatul digestiv, care în nici un caz nu trebuie oboșit. Copiii trebuie deci învățați ca pastele făinoase să fie bine mestecate.

Mai ușor de digerat decît piinea, pas-

Așadar, o garnitură care trebuie reconsiderată

monioase elementele necesare subzistenței și dezvoltării, rația alimentară trebuie să fie echilibrată. Cu alte cuvinte să conțină: glucide (făinoase și dulciuri), protide (în special carne și pește), lipide (grăsimi animale și vegetale), vitamine și elemente minerale. Or, ceea ce nu se știe întotdeauna, este că pastele făinoase conțin aproape toate aceste elemente. Astfel 100 grame de paste făinoase, de bună calitate, conțin în medie 63—70 g glucide, 12—16 g protide, 1—2 g lipide, 12—14 g apă, 0,6—1,1 g săruri minerale.

Cum conțin celuloză — pe care o conțin de altfel și legumele verzi — pastele făinoase sînt, după zahăr, cele mai bogate în glucide (63—70 la sută), intrînd în categoria alimentelor pe care corpul le digeră ușor și care-i furnizează numeroase calorii 100 g de paste crude procură organismului 350—375 calorii (depinde de calitatea lor), în timp ce aceeași cantitate de piine albă dă numai 225 calorii. Din punctul de vedere strict al caloriilor, adică al energiei pe care o realizează, o rație de 60 g paste crude corespunde cu o cantitate de 180 g paste făinoase fierte, care, la rîndul lor, sînt echivalente cu 80 g piine sau 300 g lapte sau 3 ouă.

Pastele fabricate din cereale sînt bogate (ca și cerealele de altfel) în protide vegetale, substanțe înrudite cu proteinele din carne și pește. Aceste paste făinoase sînt folosite în regimurile vegetariene. Întrucît conțin, după variația lor, 12,5—16% protide. Este interesant de comparat procentajul de protide pe care-l conțin făinoasele cu cel pe care-l găsim în: carne (18%), laptele de vacă (3,5%), brînză (10—30%), ouă (13%).

Rația normală de 60 g de paste făinoase ar fi echivalentă, prin urmare, cu 2 ouă, 50—60 g carne, 60—70 g pește, 20—80 g brînză, 250 g lapte. O parte din aceste proteine furnizează energie; cealaltă servește la „fabricarea” celulelor din corpul omenesc. Această producție de celule vii se datorește proteinelor și acizilor aminați, elemente chimice numite „esentiale”, pentru că viața nu este posibilă dacă lipsesc din alimentație. Dacă proteinele de origine vegetală nu înlocuiesc total proteinele pe care le conține carnea, ele pot totuși reprezenta (prin ele însele) aproximativ o jumătate din aportul cotidian de proteine de care are nevoie organismul.

Ce lipsește, așadar, pastelor făinoase pentru a deveni un aliment complet?

tele făinoase sînt foarte utile în regiunile celor suferinzi de stomac sau de intestine. În ceea ce-i privește pe „partizanii” curelor de slăbire, firește că utilizarea în cantități mai mari a pastelor făinoase nu este recomandabilă.

Ele pot fi prescrise convalescenților, suferinzilor de insuficiență hepatică, boli ale vezicii biliare. În insuficiența gastrointestinală înlocuirea piinii cu paste făinoase permite evitarea unei fermentații nedorite. Pastele făinoase conțin foarte puțină sare și aproape deosebite substanțe grase, de aceea sînt recomandate și celor ce suferă de hipertensiune arterială, precum și în alte regimuri speciale, cu condiția de a nu fi consumate însă în cantități care să depășească o rație normală.

TEMĂ DE SEZON

Băile de nisip

Impachetarea cu nisip sau baia de nisip este o procedură termoterapeutică, însoțită de transpirații abundente, care constă în învelirea în nisip a corpului introdus într-o cadă cu nisip încălzit la temperatura indicată, în instalații speciale de încălzire și uniformizare. În afară de factorul termic, la aceste impachetări acționează și factorul mecanic, datorită particulelor, consistenței și greutateii nisipului. Proceduri intens sudorifice și hipertermice, băile de nisip absorb transpirația intensă produsă de corp, împiedicînd totodată mecanismul termoreglării prin evaporare.

În lunile de vară, impachetările cu nisip se recomandă a fi practicate la malul mării sau al unui rîu. Ele se efectuează parțial sau complet și constă în acoperirea cu nisip la o temperatură de 45—50°, încălzit de soare timp de 20—40 minute. În timpul impachetărilor se aplică o compresă rece pe frunte, iar după procedură se recomandă o spălare rece, un duș sau o baie de mare.

Indicațiile băilor de nisip sînt: contuziile, artritele subacute și cronice (ne-tuberculoase), artritele deformante, obezitatea, reumatismul cronic, diverse nevrte cronice.

esculap
esculap esculap
sculap esculap escula
lap esculap esculap esc
esculap esculap esculap
culap esculap esculap escu
ap esculap esculap esculap e
sculap esculap esculap escula
lap esculap esculap esculap e

NOUTĂȚI

Ordinatorul explorează creierul

Atunci cînd are de-a face cu tulburări de comportare pe care le atribuie scoarței cerebrale, ca și în fața unui traumatism cranian, medicul are de ales între două posibilități: să aștepte, urmărind „din afară” simptomele clinice, sau să facă investigații ale creierului, conform unor metode destul de complicate și care comportă dificultăți, neplăceri și chiar șocuri pentru bolnav.

Această grea dilemă pare să fi găsit o soluție grație unui mecanism care combină acțiunea razelor Roentgen cu aceea a unei mașini electronice de calcul. Iată în ce constă procedeul, numit destul de greoi „tomografie transversă axială computerizată”: aparatul se roteste lent în jurul capului bolnavului care stă întins pe spate; un fascicul îngust de raze X pătrunde în emisferele cerebrale, explorîndu-le zonă cu zonă, în lungime, în lățime și de-a curmezisul.

Intensitatea fascicului variază în funcție de natura țesuturilor precum și de eventualele leziuni pe care le întîlneste. Informată de aceste variații, ordinatorul reconstruiește matematic o imagine a creierului, care poate fi înregistrată pe hîrtie sau proiectată pe un ecran.

Sensibilitatea aparatului este extrem de mare: el permite diferențierea între cele două țesuturi principale ale creierului — substanța cenușie și substanța albă — înregistrînd totodată modificările, oricît de mici ar fi ele, pe care le suferă emisferele cerebrale și diagnosticînd astfel hemoragiile, chisturile, tumorile etc.

Avantaje: un examen complet nu necesită nici o pregătire a bolnavului și durează mai puțin de 15 minute. Iradierea bolnavului nu este superioară celei pe care o provoacă o banală radiografie. Personalul care manipulează aparatul nu are nevoie de o calificare specială.

Unicul (dar marele) dezavantaj: instalarea este încă destul de costisitoare.

— Dar mie medicul mi-a interzis să fac baie imediat după masă!

IRAN

Noile basme orientale

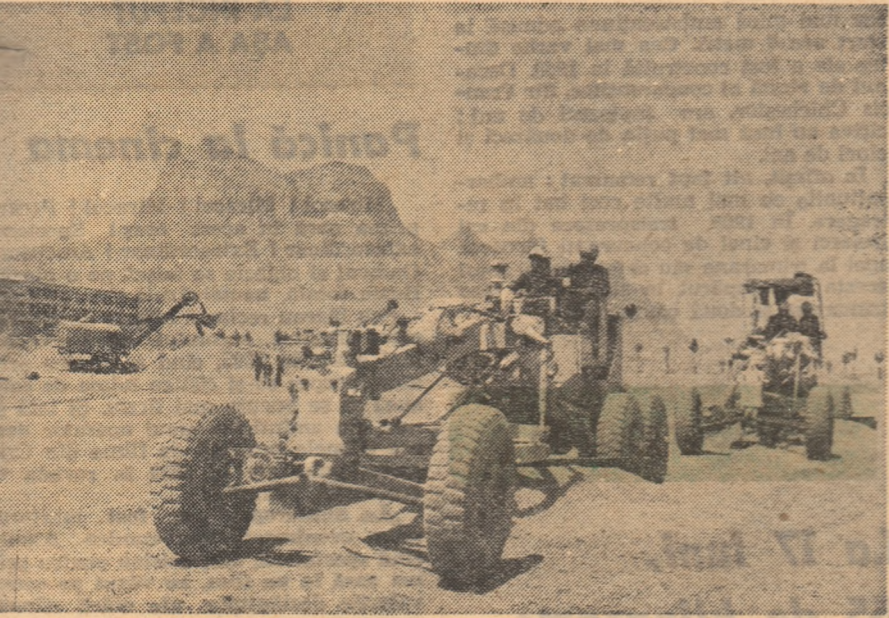
Când poeții scriu despre Iran, ei spun că țara e acoperită cu un splendid color, că păstorii poartă haine de astrahan, fetele au bijuterii cu peruzele, iar țara se desfășoară molcom la umbra minaretelor și cupolelor care se profilează pe un cer veșnic albastru. Desigur, în Persia — care are o vechime de mii de ani — se pot afla multe dintributele fascinantele basme orientale. Dar îndărătul fațadei care-i interesează primul rînd pe turiști se înalță edificiul noului Iran.

Căci Iranul contemporan este mai avansat o țară în plină dezvoltare; avuțiile și cultura a înzestrat-o generos natura schimbă treptat viața milioanele de locuitori. Și acum ca și odinioară, în centrul tuturor orașelor iraniene mai există nelipsitul și atât de pitorescul ba-

Incît se simte lipsa apei, o nevoie acută de sisteme de irigații.

Agricultura înseamnă în Iran în special producția de cereale. În Platoul central se cultivă grâu (patru milioane de tone pe an) și orz (un milion de tone). Orezul, principalul aliment, crește pe țărmurile Mării Caspice și în Huzestan. În ultimii ani a sporit însă substanțial și producția de plante industriale (sfeclă de zahăr și trestie de zahăr), precum și de ceai.

Cunoscut din vremi imemorabile, cînd preoții lui Zaratuștra înălțau temple ale focului deasupra izvoarelor naturale de țitei, petrolul iranian a început să fie exploatat în 1901. Bancherul britanic d'Arcy a obținut atunci prima concesiune pentru extracția acestei importante materii prime. Mai ales în ulți-

Școală de tractoriști în Iran.

...unde meșteșugari neîntrecuți făuiesc splendide obiecte de aramă, argint și aur, care fac faima artizanilor persani. Dar la marginile orașelor au apărut întreprinderi moderne, care fabrică mașini-unelte, automobile etc. În centrul Teheranului se înalță astăzi clădiri cu cîte 15 etaje, iar populația capitalei a sporit în ultimii 20 de ani de la 1 000 000 la 3 000 000 de locuitori. Dar și celelalte orașe se dezvoltă, deși nu chiar atât de impetuos. Tabriz, Șiraz, Ahvaz, Isfahan s-au transformat în importante centre industriale.

Cu-o suprafață de 1 648 000 km² și 18 400 000 locuitori, Iranul este o țară multumită, așezată în cea mai mare parte la o altitudine de 1000 de metri. În unele locuri munții depășesc chiar 5000 de metri. O șesime din teritoriul este ocupată de două mari pustiuri: Desertul Lut și Desertul Kevir. În sud se întinde lanțul muntos Zagros, în nord Elbrusul, cu cele mai înalte piscuri. Structura munților determină, de altfel, caracterul seismic al regiunii. Din 1965 și în 1968 în Iran au avut loc șase cutremure foarte puternice.

Din cauza verilor toride, în cea mai mare parte a țării se poate face agricultură bună numai printr-o intensă irigare. Dar râurile cu debit bogat sînt puține; numai unul din ele este navigabil — Karun. Celelalte seacă vara.

GIODUI

globul globul
globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul

mul timp extracția a crescut mereu. În 1955, de pildă, ea a însemnat 17 000 000 tone, pentru ca în 1970 să treacă de 188 000 000 tone. Iranul exportă petrol în toate continentele; 60 la sută din intrările de devize astfel obținute sînt utilizate pentru cumpărarea de utilaj modern de extracție și prelucrare.

Guvernul acordă, de asemenea, o mare atenție construcțiilor hidroenergetice. Pînă acum au fost terminate patru astfel de mari obiective. Barajul de pe Karun, aflat în construcție, va fi cel mai mare din Orientul Apropiat.

Industrializarea Iranului a început după cel de al doilea război mondial. La început accentul a fost pus pe industria de ciment, zahăr și textile. Metalurgia națională a dat prima producție abia recent. Dar Iranul are materie primă proprie pentru dezvoltarea acestei ramuri: zăcăminte de fier și cărbune, incît i se prevede un viitor frumos.

Cultura Iranului, țară cu splendide capodopere arhitectonice și literare de valoare mondială, are o istorie veche de șapte milenii, lucru atestat de ultimele descoperiri arheologice de la Marlik și Sheregali.

Înflorirea arhitecturii a început o dată cu stabilirea pe teritoriul vechii Persii a triburilor ari și extinderea imperiului persan în timpul regelui Darius I (521—486 î.e.n.). Regii persani au adus meșteri din toate colțurile imperiului spre a dura Persepolisul, celebra capitală, și a împodobi orașe și palate. Anul trecut, la Persepolis au avut loc — se știe — mari serbări prilejuite de aniversarea a 2 500 de ani de la întemeierea statului iranian. Dar istoria organizării statale pe teritoriul Iranului e, de fapt, mult mai veche, însă acum două milenii și jumătate regele Cyrus, din celebra dinastie a Ahemenizilor (558—528), i-a eliberat pe perși de sub stăpînirea mezilor.

„Pe cer a fost aruncat un halat multicolor“, așa descrie un poet persan curcubeul. Parafrazînd versul, se poate spune că întreg pămîntul iranian e acoperit cu covoare frumoase și multicolore ca un curcubeu. Într-adevăr, e greu să-ți desprînzi privirea de pe regalul de culori care înseamnă spălarea splendorilor covoare într-un izvor de la marginea Teheranului. Celebrele covoare persane sînt, de altfel, și un important articol de export; anual se trimit peste hotare 1 700 000 metri pătrați.

(După „Za rubejom“)

— Domnule căpitan, o clipă numai și sînt gata!

ITALIA

Coloratele turniruri din Siena

Vizitam pentru a nu știu cîta oară Siena, oraș a cărui istorie e legată de aceeași lupoaică care i-a hrănit pe Romulus și Remus — întemeietorii Romei. Ba se afirmă chiar că atunci cînd pe malurile Tiburului umblau niște făpturi bizare înfășurate în piei de animale, la Siena se meșteceau oale de lut arse. Cine știe, se prea poate. Dar mai important este că atât străvechea Siena, cît și străvechea Romă își conservă cu grijă istoria în splendide monumente arhitectonice și în opere ale unor artiști celebri. Școala Renașterii timpurii din Siena a dat lumii capodopere de Duccio și Martini, așa cum au intrat în patrimoniul artei universale nemuritoare fresce ale fraților Lorenzetti — în care încă la începutul secolului al XIV-lea s-au făcut pentru prima oară simțite accente antif feudale — și lucrările lui Niccolo și Giovanni Pisano care împodobesc celebra Catedrală din Siena. De altfel întreg orașul cu mediievalele străduțe și palate și inscripția păstrată din vremi străvechi: „Mai larg decît aceste porți îți va deschide inima ei Siena“ seamănă mai degrabă cu un muzeu.

La Siena predomină o culoare specifică — cafeniu închis — una din cele mai vechi culori naturale. Și s-ar zice că ea s-a născut acolo căci, privit de la înălțime în clipele cînd soarele își ia rămas bun pînă a doua zi de la colinele toscane, orașul are în întregime această culoare..

- Buongiorno, maestro!
- Buongiorno!
- Ciao Emilio!
- Ciao!

Mă plimbam pe străzile orașului cu Emilio Montagnani, care are multe cunoștințe. Lucru firesc, căci pictorul Montagnani este un asiduu cîntăreț al orașului său. Tablourile sale se răsfață în galeriile de artă din localitate și în colecții particulare, în trattoria (birt, restaurant — N.R.) și în cafenele. Și au trecut nu numai dincolo de zidurile de cetate ale Sienei, ci și hotarele țării. Incît, în afară de Roma sau de celebrele Galerii Pitti din Florența, ele mai pot fi văzute în muzee din Chicago, Paris și alte orașe europene și neeuropene. Emilio Montagnani e deținător al multor premii.

Tablourile lui exaltă frumusețea Sienei și a locuitorilor ei. Această frumusețe e sugerată de Palazzo Publico care se înalță semeț spre țării, palat în care se află primăria orașului, de farmecul portretelor feminine, de culorile incendiare ale răsăriturilor și apusurilor de soare de deasupra nostalgicilor coline toscane, dinspre care adie o boare răcoroasă și un parfum de fin proaspăt cosit. Montagnani este un artist optimist, plin de viață. El urăște moartea, distrugerile, fascismul.

— Recunosc un singur război, mi-a spus el, palio al nostru.

Palio este o tradiție a Sienei, încă de pe vremea cruciadelor. Palio înseamnă îndrăgite curse pe cai fără șa în jurul pieței centrale în formă de scoică imensă. Cîștigă întrecerile calul care ajunge la finish, chiar fără călăreț. Iar

călărețul, dacă izbutește să se țină pe cal, se alege cu cîteva milioane de lire. Originala competiție este organizată de două ori pe an; atunci, pe străzile de obicei puțin umblate din Siena abia te poți strecura prin mulțimea de orășeni și zecile de mii de turiști străini, veniți chiar de peste Ocean spre a asista la impetuosoalele curse de cai.

Pe cît de frumos, pe atît de violent, spectacolul durează cîteva ore. Cînd cursele ating punctul culminant, tropotul mărunț al cailor și larma miilor de oameni înăbușe dangătul marelui clopot aflat în vîrfurile turnului din Palazzo Publico, și care în timpul serbării bate neîntrerupt.

Vizita mea la Siena a coincis cu un palio. La spectacol au participat șaptesprezece *contrade* (literal *contrada*: stradă lungă și largă, cartier, ținut), un fel de ordine „cavalerești“ care au luat naștere de-a lungul istoriei în diverse cartiere ale Sienei. Fiecare dintre ele are un nume: „Lupoaică“, „Girafa“, „Pore ghimpos“, „Turnul“... În fruntea fiecărei *contrada* se află un căpitan și consilieri aleși dintre cetățenii cei mai onorabili.

Palio la care am asistat eu a început la 6 seara. În piața Campo se adunaseră circa 50 000 de spectatori. Dar în tribunele care înconjoară piața, în balcoane, la ferestrele și pe acoperișurile caselor se mai aflau încă vreo 10 000 de oameni. Spectacolul a început cu parada *contrade*-lor, care a durat peste două ore. Punctul cheie al acestui program sînt exercițiile purtătorilor de drapele. Aceștia execută niște mișcări complicate cu steaguri, le aruncă în sus, sar peste ele etc. E un amestec de dans bizar și gimnastică artistică. Unui neavizat, mișcarea steagurilor poate să-i pară monotonă, plicticoasă. Dar mișcările se deosebesc una de alta prin nuanțe foarte subtile, care pot fi sesizate, apreciate și aplaudate frenetic numai de sienezi. Mare nenorocire dacă un purtător de steag strică flamura: e un semn rău, care vestește înfrîngerea. Dar parada s-a terminat cu bine. Apoi pe stradă s-a ivit un car tras de patru cai de rasă, deasupra cărora flutura steagul *palio* — principalul premiu al curselor. La competiția precedentă — palio fusese desenat de Montagnani, acum era opera celebrului Renato Guttuso.

În fine a sosit și clipa hotărîtoare. La start a fost întins un cablu gros. Îndărătul lui se învîrteau nerăbdători cîțiva cai, gata să o rupă la fugă pe o fișie strîmță, primejdioasă prin coturile ei bruște, a pieții Campo. În cele din urmă cablul a căzut și deasupra pieții a răsunat un urlet înfricoșător. Călăreții își biciuiau aprig caii cu vine de bou, iar uneori chiar și pe rivalii lor (regulile cursei îngăduie acest lucru). După primul tur, în frunte era cînd un cal, cînd altul. La al doilea tur, un animal a alunecat și a căzut, iar călărețul a fost rănit; însingerată și fără cunoștință, victima a fost scoasă de pe pistă. Al treilea și ultimul tur. În față a irupt calul *contradei* „Girafa“. Lovitură de gong și... victorie!

L. Kolosov

VESELE NECUVÎNTĂTOARE

Rid oare animalele?

Profesor doctor Ulrich (Grădina zoologică din Dresda): Rimele nu, cimpanzeii da! În lunga-mi activitate de director al unei grădini zoologice am văzut și auzit de multe ori cum rid cimpanzeii. Mai ales cind sînt gîdilați.

S. Seifert (Grădina zoologică din Leipzig): Un papagal care imita perfect risul, foarte original, al fostelor sale stăpîni mi-a jucat într-o zi o farasă teribilă. Rîdea în așa fel, încît la un moment dat am avut impresia că în biroul mc. erau mai multe doamne. Un ris asemănător cu cel omenesc am auzit și la un cimpanzeu. Cînd îl gîdila cineva, rîdea din toată „inima“.

Dr. Schwartz (Grădina zoologică din Rostock): Dacă aș adresa această întrebare uneia din maimuțele mele, ea ar lua primul obiect pe care l-ar găsi

Nici chiar canicula nu poate fi o piedică

Foto: V. Sozinov

și s-ar gîdila cu el la subțioară. Puteți fi convinși că după asta ar urma și risul.

Prof. Datte (Grădina zoologică din Berlin): De ce ar rîde? Animalelor nu le arde de ris: ele își petrec cea mai mare parte a timpului în căutarea hranei și trebuie să fie mereu cu ochii în patru ca să nu devină ele însele hrană pentru alte animale sau om. Totuși, dacă gîdila un cimpanzeu, el pare să ridă încît sîntem tentați să credem că ar avea o asemenea reacție. A încercat, însă, cineva să gîdile vreodată un cimpanzeu în libertate?

Dr. Bürger (Parcul zoologic din Magdeburg): 1. Rid poate de încercarea noastră de a afla dacă animalele știu să ridă.

2. Uneori ni se pare că un om care rîde e gata să plîngă. Acest lucru e și mai evident la o maimuță care rîde.

(După „Nauka i jizn“)

TOATE-S VECHI...

Mastodontul intoxicat cu mercur

În ultimii ani, savanții au tras de mai multe ori clopotul de alarmă: din cauza dezvoltării industriale și a unor din deșeurile care însoțesc acest proces, crește pericolul de intoxicație cu plumb, mercur și alte metale. Recent s-a petrecut însă un fapt derutant. În oasele unui mastodont aflat în Muzeul statului New York a fost găsită aceeași cantitate de mercur ca în peștii care trăiesc acum în ape poluate, adică o parte de mercur la un milion de părți de țesut animal. Or, mamiferul terbi-

vor înrudit cu elefantul a trăit în epoca preistorică numită pleistocen, adică acum vreo 15 000 de ani. Pe de altă parte, pești conservați în același muzeu de la începutul secolului trecut au prezentat un conținut de mercur tot atît de ridicat. Autoritățile sînt însă imputernicite să confişte și să distrugă peștele și orice alte alimente care conțin numai o jumătate de parte de mercur la un milion de părți de țesut viu.

Cum a ajuns metalul în trupul mastodontului? Răspunsul la această întrebare ar furniza și cheia problemei intoxicației cu mercur. Dar nu se pot face decît supoziții, dat fiind că nu se cunosc în amănunt condițiile de mediu din vremea aceea. Poate că mastodontul s-a hrănit cu plante acvatice care creșteau într-o apă în care rocile înconjurate eliberaseră mult mercur, sugerează unii biologi. Într-adevăr, analiza unor roci a dat la iveală prezența citorva părți de mercur la un miliard de părți de rocă. Astăzi, mercurul din ape provine de la motoarele cu ardere internă ale bărcilor, din ploaie și zăpadă, de la unele fabrici de produse chimice situate pe malurile riuurilor și lacurilor, dar și din roci.

Aceiași biologi spun totuși că metalul a putut pătrunde în corpul animalului și după moartea sa, adică cît timp a fost îngropat în pămînt. În orice caz, după părerea lor, contaminarea cu mercur nu este o problemă de ultimă oră, ci a existat de cînd există animale. Rămîne de văzut dacă ea constituie un pericol.

BUNĂ ZIUA, SINGURĂTATE!

Cincizeci și nouă de „solitari“

„Solitarii“ se înmulțesc. În 1960, Chichester a cîștigat prima cursă transatlantică de iahting întrecînd alți patru concurenți. Zilele trecute, Sir Francis a luat din nou startul, dar de astă dată printre cincizeci și nouă de participanți la cursa de anul acesta.

Fiecare din acești cincizeci și nouă de temerari a străbătut mai întîi cele 500 de mile obligatorii cerute de proba de calificare. Acesta e de altfel, poate, și singurul punct comun între ei, căci altminteri la cheurile din Plymouth s-au aliniat la 17 lunie concurenți veniți din cele mai diverse puncte cardinale și cele mai diferite ambarcațiuni. Printre ei se află anul acesta și trei femei: două franțuzoaice și o poloneză.

Viteza unei ambarcațiuni cu pînze este în raport direct cu lungimea ei la linia de plutire (mai exact cu rădăcina pătrată a acesteia). Mai mulți concurenți au făcut, de aceea, apel la ambarcațiuni gigant în clasa lor. Cea mai mare este un iaht cu trei catarge cu o lungime de 39 de metri.

Dar numai posesiunea unui iaht gigant nu poate asigura proprietarului sau conducătorului un loc de frunte în clasament. În 1968 (cursa se desfășoară o dată la patru ani) cele două ambarcațiuni mai lungi n-au izbutit să ajungă la Newport. Căci, hotărîtoare sînt în primul rînd priceperea și rezistența navigatorului.

Cum am vorbit, însă, de lungime, nu e poate lipsit de interes să amintim că

cea mai mică ambarcațiune admisă la start are 6 metri. Cea mai veche dintre ele a fost construită în 1908. Decanul de vîrstă al concurenților, Sir Francis Chichester, are șaptezeci de ani; cițiva au însă mai puțin de douăzeci și cinci de ani.

În sfîrșit, alt fapt remarcant: ambarcațiunile cu mai multe coci bat în retragere. În 1968, treisprezece din cei treizeci și cinci de concurenți făcuseră apel la trimarane sau catamarane. Anul acesta n-au apărut la start decît șase trimarane și două catamarane.

NEPLĂCUT RECORD

La 17 luni, 55 de kilograme

Tem Buaphanat este un cultivator de orez din satul Thong-En, aflat în centrul Tailandei. Împreună cu soția lui, Sayant, el are de făcut față unei probleme poate unice în lume. Cel de-al treilea copil al lor, în vîrstă de 17 luni, are de pe acum apreciabila greutate de 55 kg.

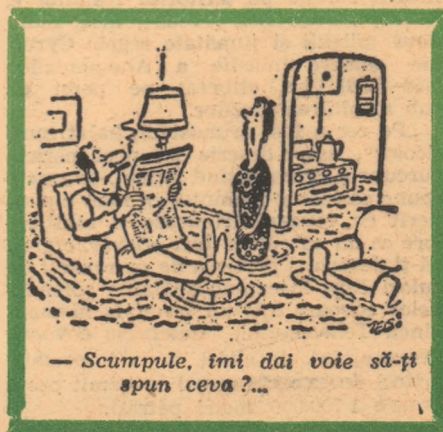
Cînd micul Nui a văzut lumina zilei la spitalul din Singburi, el cîntărea numai 3,5 kg. Ceea ce s-a întîmplat, însă, mai tirziu i-a umplut de groază pe părinți. Nui nu mai putea fi săturat.

În Tailanda, mai ales în regiunile rurale, începînd din luna a treia, sugariilor li se dau banane, dacă mamele nu au destul lapte, cum era cazul cu Sayant. Nici cu Nui nu s-a făcut excepție, numai că acesta a consumat de 3-4 ori cantitatea obișnuită suficientă pentru un copil normal. Așa s-ar explica, se pare, hipertrofica dezvoltare a copilului.

Cîmferința corpului său corespunde de altfel cu înălțimea sa: anume 90 cm. Nui mîncă tot ce i se dă și, dacă nu găsește altceva, consumă la o masă 6-7 banane mari. Este foarte problematică dacă va putea alerga, deoarece picioarele nu-l vor putea suporta probabil greutatea. Nui nu poate vorbi, în schimb rîde uneori ca un adult.

Dr. Kamol Sinthawanon, directorul clinicii de femei din Bangkok, manifestă un deosebit interes pentru acest caz. El declară că n-a mai avut niciodată un caz similar și socotește — pe bună dreptate — că Nui deține recordul mondial de greutate al copiilor mici.

Între timp Nui a devenit o atracție pentru populația din satele vecine, care vine în masă la Thong-En spre a-l vedea și a se minuna.

... varia v...

ia varia varia v...

aria varia varia varia v...

aria varia varia varia var...

aria varia varia varia varia v...

aria varia varia varia varia v...

aria varia varia varia varia v...

aria varia varia varia varia v...

aria varia varia varia varia v...

aria varia varia varia varia v...

aria varia varia varia varia v...

aria varia varia varia varia v...

aria varia varia varia varia v...

aria varia varia varia varia v...

aria varia varia varia varia v...

aria varia varia varia varia v...

aria varia varia varia varia v...

aria varia varia varia varia v...

aria varia varia varia varia v...

aria varia varia varia varia v...

aria varia varia varia varia v...

aria varia varia varia varia v...

aria varia varia varia varia v...

aria varia varia varia varia v...

aria varia varia varia varia v...

aria varia varia varia varia v...

aria varia varia varia varia v...

aria varia varia varia varia v...

aria varia varia varia varia v...

aria varia varia varia varia v...

aria varia varia varia varia v...

aria varia varia varia varia v...

aria varia varia varia varia v...

aria varia varia varia varia v...

aria varia varia varia varia v...

aria varia varia varia varia v...

aria varia varia varia varia v...

aria varia varia varia varia v...

aria varia varia varia varia v...

aria varia varia varia varia v...

aria varia varia varia varia v...

aria varia varia varia varia v...

aria varia varia varia varia v...

aria varia varia varia varia v...

aria varia varia varia varia v...

aria varia varia varia varia v...

aria varia varia varia varia v...

aria varia varia varia varia v...

aria varia varia varia varia v...

aria varia varia varia varia v...

aria varia varia varia varia v...

aria varia varia varia varia v...

aria varia varia varia varia v...

aria varia varia varia varia v...

aria varia varia varia varia v...

aria varia varia varia varia v...

aria varia varia varia varia v...

aria varia varia varia varia v...

aria varia varia varia varia v...

aria varia varia varia varia v...

aria varia varia varia varia v...

aria varia varia varia varia v...

aria varia varia varia varia v...

aria varia varia varia varia v...

aria varia varia varia varia v...

aria varia varia varia varia v...

aria varia varia varia varia v...

aria varia varia varia varia v...

aria varia varia varia varia v...

aria varia varia varia varia v...

aria varia varia varia varia v...

aria varia varia varia varia v...

aria varia varia varia varia v...

aria varia varia varia varia v...

aria varia varia varia varia v...

aria varia varia varia varia v...

aria varia varia varia varia v...

aria varia varia varia varia v...

aria varia varia varia varia v...

aria varia varia varia varia v...

aria varia varia varia varia v...

aria varia varia varia varia v...

aria varia varia varia varia v...

aria varia varia varia varia v...

aria varia varia varia varia v...

aria varia varia varia varia v...

aria varia varia varia varia v...

LA ÎNCEPUT AȘA A FOST

Panică la cinema

„Miracol! Miracol! Miracol! Pentru prima oară în acest oraș! Spectacol extraordinar! Extraordinar! Amețitor! Oameni și obiecte se mișcă pe o pinză! Iluzie totală, nemaivăzută!“

Așa făceau reclamă afișele de cinema către sfîrșitul secolului nouăsprezece, mai exact în 1895, cînd a șaptea artă abia începea să-și cîștige faima de care avea să se bucure mai tirziu. Și iată și una din amintirile unui operator despre primele proiecții de filme din Crimeea, publicate în 1928 în revista ucraïneană „Kino“.

„La Simferopol am fost martorul unor evenimente tragi-comice. Atunci cînd spectatorii, care asistau pentru prima oară la un film, au văzut pe ecran valurile dezlănțuite ale mării năpustindu-se spre ei au intrat în panică, îngrămădindu-se spre ieșire. Rezultatul busculadei? Mobilierul sălii făcut tîndări, fără să mai vorbim de cuie și vinătăi și de leșinul multor femei. Încît luminile au trebuit imediat aprinse și spectacolul suspendat.“

În urma acestei reacții neașteptate, direcția cinematografului a lipit în întreg orașul afișe prin care explica publicului cum se petrec lucrurile pe ecran, rugîndu-l să nu mai creeze panică. Apelul n-a avut însă nici un rezultat, iar sala de cinematograful a rămas multă vreme goală.“

Întîmplări ca aceea consemnată de operatorul menționat s-au petrecut de altfel, în acea epocă de început a cinematografului, în mai toate țările lumii.

VOM PUTEA ȘTI ÎN ORICE CLIPĂ

Ce oră e la Sydney...

Dacă cineva din Paris, să spunem, ar dori să vorbească la prînz cu un prieten sau rudă din Canada, după o jumătate de oră cel chemat ar sări speriat din așternut, trezit de apelul insistent al soneriei. Căci atunci cînd la Paris soarele e la zenit, la Vancouver mai are pînă să răsară.

Pentru a evita săvîrșirea unor asemenea erori, un inventator a realizat un ceas care poate informa în orice moment asupra orei din diferite țări. Ceasul său este o piesă cu două cadrane: primul nu se deosebește de un cadran obișnuit, dar al doilea, care-l înconjoară, este mobil și are gravate pe el numele principalelor orașe din lume. Încît dacă un londonez — să zicem — vrea să telefoneze la ora 14 unui corespondent din Sydney, în Australia, e suficient să facă să alunece al doilea cadran pînă cînd cifra 14 se înscrie în fața cuvîntului Londra. După care, căutînd Sydney-ul, poate constata că acolo e miezul nopții.

CASA PRIETENIEI ROMÂNNO-SOVIETICE — BUCUREȘTI

PROGRAMUL MANIFESTĂRILOR pe perioada 23—30 iunie 1972.

Vineri 23 iunie, ora 19,30: Ciclul: „Omul, legea și societatea”. Puncte de vedere: „Dreptul, legalitatea și echitatea în socialism”. Participă: Elisabeta Ionescu, judecător la Tribunalul Suprem, prof. univ. dr. Ion Filipescu, decanul Facultății de drept a Universității București, dr. George Antoniu. Discuția va fi condusă de Sorin Holban, ziarist. Urmează filmul documentar „Vinoși au cuvântul”, și un film artistic.

Simbătă 24 iunie, ora 19,30: Discuția la masa rotundă: „A șaptea artă în societatea contemporană”. Participă: Andrei Blaier, regizor, conf. univ. Costachi Ciubotaru, operator de film, conf. univ. Dumitru Carabă, scenarist. Discuția va fi condusă de Mircea Mohor, critic de film. Urmează un film artistic.

Luni 26 iunie, ora 19,30: În timpinarea Conferinței Naționale a P.C.R. și a celei de a 25-a aniversări a Republicii. Simpozion: „Programul partidului — amplu program patriotic de propagare a țării”. Vor vorbi: ing. Mircea Georgescu, vicepreședinte al Comitetului de Stat al Planificării, prof. univ. dr. Traian Pop, adjunct al ministrului educației și învățămîntului, prof. dr. docent Radu Voinea, membru corespondent al Academiei, secretar general al Academiei Republicii Socialiste România. Urmează un program artistic.

Marti 27 iunie, ora 19,30: Ciclul: „Omul socialist al secolului XX”. În dezbatere: „Exemplul de conduită civică și morală”. Va vorbi Romeo Dăscălescu, director general-adjunct în Ministerul Educației și Învățămîntului. „Militant activ pentru progres”. Va vorbi conf. univ. Ștefan Costea. „Valoarea supremă a socialismului”. Va vorbi prof. univ. dr. Sergiu Tamaș. Urmează filmul documentar „La ea te-ai gândit”.

Miercuri 28 iunie, ora 19,30: Ciclul: „Antiteze: ateism — misticism”. Conferința: „Omul și forțele naturii”. Va vorbi Ioan Corvin Singeorzan, director al Observatorului astronomic popular București. Urmează filmul documentar „Orizont științific” și un film artistic.

Joi 29 iunie, ora 19,30: Ciclul: „Compendiu de istorie literară sovietică”. Recital de poezie: „Mesajul lirismului contemporan”. Va vorbi conf. univ. dr. Virgil Soptoreanu. Își dau concursul: Cella Dima, Ileana Predescu, Nicolae Brancomir, artiști emeriti, Rodica Sanda Tuțianu, Ga-

briela Domculescu, Emil Liptac. Urmează filmul documentar „Comorile satului Vani” și un film artistic.

Vineri 30 iunie, ora 19,30: Ciclul: „Țări socialiste — orizont contemporan”. Conferința: „Obiective economice pe harta Bulgariei”. Va vorbi conf. univ. dr. Claudiu Giurcăneanu. Urmează un film documentar și un film artistic.

Manifestările au loc în Grădina de vară a Casei prieteniei româno-sovietice din str. Batiștei nr. 14.

Orang Dalam, uriașii din junglă

(Urmare din pag. IV-a)

La un moment dat gibbonii care se zbanguiu în copaci au început să scoată niște țipete alarmate. Apoi s-a făcut liniște, pentru citva timp, după care în depărtare a răsunat un urlet nedelușit. Gibonii au amuțit complet, dar urletul care răzbătea din inima junglei devenea tot mai puternic și mai apropiat. „Hari mau” (tigrul) a șoptit Budjong. Când urletul s-a auzit pentru a treia oară, Budjong și Achin s-au făcut albi ca varul. În cele din urmă, una din cele două călăuze s-a întors spre noi și ne-a făcut semn cu mina spre riu. Nu mai era nevoie de cuvinte și am rupt-o la fugă în urma ei. Am alergat așa din răsputeri, luându-ne la întrecere cu cirdurile de maimuțe care zburau spre riu pe crengile copacilor și nu ne-am oprit decît cînd apa ne-a ajuns pînă la briu.

N-am cutezat să ne mai continuăm neînarmați drumul spre platou, cu atît mai mult cu cît nimic pe lume nu i-ar fi putut convinge pe Budjong și Achin că tigrul care ne amenința nu era mincător de oameni.

La drept vorbind obținusem ceea ce dorisem și anume: văzusem cu ochii noștri urme ale omului-fiară din Malaya. Dar investigațiile noastre nu s-au încheiat pe rîul Endau, ci abia au început. Căci mai există și alte rîuri și alte jungle... Și poate că peste cîtiva ani discuțiile despre misterioasa făptură din Malaya nu vor mai părea nimănui străni. Nu s-a vorbit, oare, timp de 300 de ani despre uriașul om-maimuță din inima Africii? Și abia acum o sută de ani a fost descoperită gorila?...

Asigurarea facultativă suplimentară a autovehiculelor pentru furt

„Sînt căutate următoarele autovehicule, furate în ultima vreme: motoreta B—01080 (neagră); motocicletă I. J. nr. 47 — B — 1061 (neagră); autoturismele Dacia 1100 nr. 5 — B — 8719 (crem), GAZ — 69 nr. 5 — B — 8324 (verde), Fiat 850 nr. 3 — B — 428 (alb)”

Știrea a fost publicată de ziarul „Informația Bucureștiului” nr. 5835.

Pînă la urmă aceste autovehicule vor fi găsite; dar, de obicei, multe din autovehiculele furate sînt găsite abandonate și tampo-nate.

Pentru a putea beneficia de despăgubiri în cazul cînd autovehiculele vă sînt furate, Administrația Asigurărilor de Stat vă oferă posibilitatea de a încheia asigurarea facultativă suplimentară pentru furt în următoarele condiții:

— Asigurarea se încheie suplimentar — la cerere — la asigurarea pentru avarii, plătindu-se în plus o primă de asigurare ce reprezintă 30% din prima prevăzută la asigurarea pentru avarii.

— Pe baza asigurării se acordă despăgubiri pentru:

- furtul autovehiculului, al unor părți componente sau piese ale acestuia;
- pagubele de ori ce fel produse autovehiculului ca urmare a furtului sau tentativei de furt al autovehiculului, al unor părți componente sau al unor piese ale acestuia ori al altor bunuri din autovehicul.

În caz de furt al autovehiculului, asiguratul este obligat să înștiințeze imediat, în scris, organele miliției și unitatea Administrației Asigurărilor de Stat în raza căreia s-a întîmplat evenimentul respectiv.

Dacă autovehiculul furat sau numai unele părți componente ale sale nu au fost găsite în termen de 90 de zile, Administrația Asigurărilor de Stat acordă despăgubirile cuvenite.

Relații suplimentare privind contractarea acestei asigurări se pot obține de la orice unitate ADAS.

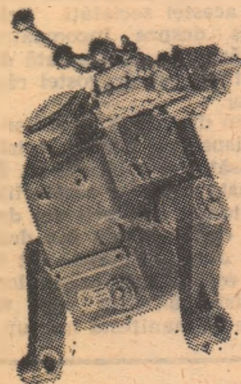
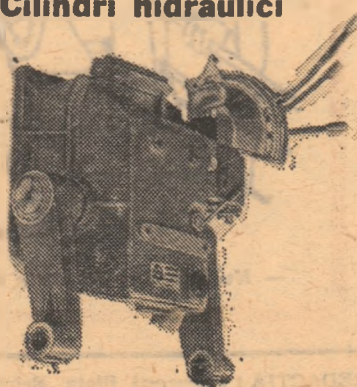
UZINA DE FABRICAȚII
REPARAȚII ȘI MONTAJ
PENTRU AGRICULTURĂ
GALAȚI

Bd. G. Coșbuc Nr. 256

Telefon 15830-15831

EXECUTĂ:

- Scaun hidropneumatic
- Mașina de punctat electrică
- Ridicător hidraulic monobloc în două variante
- Diverse piese de schimb pentru tractoare și mașini agricole
- Barcă cu cositoare subacvatică
- Hidrosfere 60 m. c. — 100 m. c. — 150 m. c.
- Cilindri hidraulici

NU-I UITAȚI ÎN DRUMETIE

BISCUȚII

MATELOT

CONSUMAȚII CU ÎNCREDERE ÎN ORICE ÎMPREJURARE

BISCUȚII „MATELOT” POT FI PĂSTRATI ÎN CĂMARA DV. TIMP ÎNDELUNGAT.

SINA BUCUREȘTE

Familia și problemele ei

— Nu de mult la Moscova a avut loc cel de-al XII-lea Seminar internațional despre problemele familiei, la care au luat parte sociologi din mai multe țări. Numele profesorului Alexandr Harcev le era bine cunoscut. Sinteți un cercetător neobosit în acest domeniu și de altminteri, ați fost și președintele Comitetului de organizare al Seminarului. În această dublă calitate îngăduiți-mi să vă pun câteva întrebări.

— Cu plăcere.

— Prin ce se deosebesc și prin ce se aseamănă familia și căsătoria în socialism și în capitalism?

— Psihicul oamenilor și psihologia relațiilor umane sînt în ultimă instanță o reflectare a sistemelor social-economice. Dar ele se pot transforma într-o oarecare măsură și sub influența unor factori materiali și tehnici, cum ar fi

Primii pași în viață

industrializarea, urbanizarea, creșterea enormă a volumului de informații. De aceea, semnalînd și subliniînd deosebirile de principiu care există între familia de tip burghez și cea de tip socialist, trebuie să precizăm în același timp că acest fapt nu exclude posibilitatea ca anumite tendințe din această sferă a vieții oamenilor să semene.

Sociologii burghezi absolutizează, de obicei, momentele de convergență, în timp ce marxștii fac o deosebire netă între esența principial nouă, socialistă a familiei noastre, pe de o parte, și multitudinea (uneori chiar contradictorie) manifestărilor practice familiale, pe de altă parte.

Ținînd seama de aceste împrejurări, trebuie să spunem că familia de tip socialist se deosebește de aceea de tip burghez în primul rînd prin faptul că în socialism căsătoria este eliberată de povara alienantă a relațiilor de proprietate, că orînduirea socialistă asigură o imbinare armonioasă a intereselor individului, familiei și societății, înlăturînd antagonismele caracteristice pentru capitalism în relațiile dintre ele.

— Trebuie să înțeleg de aici că în socialism familia este în general ferită de contradicții?

— Nu, chiar vă rog să nu înțelegeți așa. M-am referit la antagonismele generate de relațiile de proprietate și care se manifestă cel mai plener și mai acut în lupta de clasă. Întrucît familia ia naștere și trăiește într-o societate antagonistă, ea poartă inevitabil amprenta acestei societăți. Cele scrise de Engels despre incompatibilitatea dintre o căsătorie contractată din interes și sentimentul dragostei rămîn valabile și azi.

O dată cu dispariția relațiilor de proprietate dispăre și baza social-economică a căsătoriei din interes. Inseamnă, însă, asta că toate căsătoriile devin în mod automat căsătorii din dragoste? Dacă unii cred așa, nu fac decît să-și ia dorința drept realitate. Cît timp în morala și psihologia oamenilor continuă să existe rămășițe ale vremilor trecute, ele se manifestă într-un fel sau

altul și în alegerea soților. Și azi se mai contractează destule căsătorii în care mirele sau mireasa nu pun pe primul plan dragostea, ci considerente mult mai prozaice. Statisticile divorțurilor și mai ales „spectacolul” unora dintre aceste divorțuri, cînd „tovarășii de viață” se tirguiesc în fața instanței ca precupețele la piață pentru cel mai mărunt obiect sînt o dovadă concludentă.

Mai departe. Dragostea nu vine la comandă. Adevărata dragoste are nevoie nu numai de anumite condiții social-economice, ci și de maturitate morală și etică. Probabil că psihologii vor stabili o dată relația de interdependență dintre bogăția spirituală a oamenilor și forța dragostei lor. Încă se mai întimplă ca tinerii să confunde dragostea cu mirajul dragostei. Iar mirajul, se știe, se destramă repede.

Apoi, însăși dragostea poate genera contradicții. Căci dragostea este o prerogativă a inimii, nu a rațiunii, iar inima suferă puțin de daltonism: ceea ce rațiunea se străduiește să vadă așa cum este, inima vede ori prea în roz, ori prea în negru.

Rozul luminează de obicei iluziile, așteptările legate de căsătorie, negrul subliniază greutățile de care se ciocnește o familie tînără, mai ales în condițiile în care problema spațiului locativ încă n-a fost complet rezolvată, iar unele servicii publice mai au pînă să atingă perfecțiunea.

În plus, perioada aceea fermecătoare care precede căsătoria se încheie uneori, din păcate, prea curînd după „da”-ul spus la ofițerul stării civile. Trecerea de la rolul de îndrăgostiți la acela de soți devine astfel pentru tineri un izvor de dezamăgiri. Aceste contradicții între iluziile și realitatea căsniciei pot traumatiza chiar și un sentiment puternic.

Ce concluzii se pot desprinde de aici? Că o căsnicie fericită depinde în bună măsură de noi, de seriozitatea, de simțul de răspundere cu care facem acest pas atât de important, ca și de pregătirea noastră pentru viața de familie. Da, omul trebuie pregătit pentru o viață de familie fericită — și încă de la cea mai fragedă vîrstă. Cite dintre femeile care duc singure povara gospodăriei, în prezența unui soț confundat în lectura ziarului sau instalat în fața televizorului, își învață oare fiii să facă în familie, pentru casă, ceea ce ele ar fi vrut (și ar fi fost normal) să facă soții lor?

În acest delicat domeniu e nevoie de un intens proces educativ, proces care să înceapă nu la școală, ci mult mai devreme, în cursul celor șapte (sau șase) ani de acasă.

Larisa Kuznețova

COSMETICĂ

Dulcea minune

Acum, cînd albinele ne oferă darul proaspăt al hîrniciei lor, mierea (de salcîm, de tei, de „toate florile” etc.), care include în transparența-i aurie aroma soarelui, a florilor, frăgezimea primăverii și căldura verii, e un moment potrivit să revenim asupra virtuților acestui minunat produs.

Încă acum un mileniu, Avicenna recomandă cu toată convingerea: „Dacă vrei să te păstrezi tînăr, numai decît să mînînci miere”. Famosul savant și scriitor oriental știa bine ce spune. Natura a favorizat, evident, mierea, dîndu-i de toate: vitamine, glucoză, proteine, acizi organici, substanțe minerale, fermenți. Un kilogram de miere

are tot atîtea calorii cît 5 kilograme de pește, sau 5 litri de lapte, sau 2,5 kilograme carne de vită.

Abundența de substanțe și vitamine fac din miere și un produs de neînlocuit în cosmetică. Din cele mai vechi timpuri se știa că mierea păstrează culoarea și prospețimea tenului. Ea era utilizată în toate cremele și unsoarele posibile.

Dar și măștile cu miere sînt foarte folositoare. Ele se aplică de preferință puțin călduțe și se păstrează pe față 15 minute, după care se spală cu apă caldă. Iată cîteva rețete:

1. O lingură de miere se amestecă cu o lingură de făină de ovăz și cu două

Pentru a fi frumoasă...

linguri de lapte proaspăt. Această mască este indicată pentru un ten uscat și normal.

2. O linguriță de miere se amestecă cu o linguriță de făină de ovăz și se adaugă o jumătate de albuș bine bătut. Maska este indicată pentru un ten oilit, ridat.

3. 50 grame de miere se freacă cu 50 grame de ulei vegetal și cu un gălbenuș. Amestecul poate fi păstrat (la rece) pînă la următoarea utilizare. Este indicat mai ales pentru o piele uscată, ușor iritabilă, predispusă la descuamare.

T. Iurkova

ÎNTREBĂRI ȘI RĂSPUNSURI

Vreți să aflați ceva și enciclopediile pe care le aveți la îndemînă nu vă dau răspunsul dorit? Vă invităm să ne adresați nouă întrebarea dv. mai ales dacă ea este de interes general.

Fenotipul Bombay și altele

I.

Vă rog să-mi dați cîteva lămuriri despre grupa sanguină „Bombay”. Prin ce se deosebește de celelalte grupe sanguine, ce calități are.

Gherman Octavian
Str. Amurgului nr. 20
București

R.

În ultimii ani a fost delectată existența unor gene supresoare care împiedică, în unele cazuri, exprimarea unor antigene. Primele și cele mai precise cunoștințe asupra unor astfel de gene s-au obținut în urma studiilor efectuate asupra sistemului AB0 (fenotipul „Bombay” sau „0h”).

dialog
dialog dialog
dialog dialog dialog
alog dialog dialog dialo
g dialog dialog dialog a
dialog dialog dialog dialog
log dialog dialog dialog di
dialog dialog dialog dialog
og dialog dialog dialog dialo

Descoperirea acestui fenotip, despre a cărui existență nu s-a știut nimic pînă în anul 1965, a fost făcută de Levine, Robinson și Celano. El a fost reperat pentru prima oară la o familie americană de origine italiană.

Ulterior, cercetătorii Bhatia și Sanghvi au făcut studii asupra frecvenței acestui fenotip la populația din Bombay și împrejurimi. Aceste studii au dovedit că fenotipul respectiv se întâlnește cu o frecvență de 1 la 13 mii de indieni (0h se mai numește și tipul indian), în timp ce la populația europeană frecvența lui e mult mai mică. De pildă, în Anglia, la un milion de donatori de singe nu a fost semnalat nici un fenotip „Bombay”, care se deosebește de celelalte grupe sanguine prin faptul că nu are antigen A B H, iar serul conține anticorpi Anti-A, Anti-B și Anti-H.

Deci eritrocitele mimează grupa 0, iar serul conține, în plus față de adevărata grupă sanguină 0, anti-H.

I.

— Vă rugăm să ne explicați care este deosebirea dintre ateroscleroză și arterioscleroză.

V. Al. Virtej
Bacău
Pintilie Costache
Galați

R.

Ateroscleroza (gr. ather=fiertură și sklerosis=întărire) este un proces patologic complex caracterizat prin formarea de aterom (leziune sub formă de placă gălbuie) cu reacție scleroasă secundară, ulcerării și tromboze, care poate duce la obstrucția vaselor sau la rupturi vasculare (hemoragii).

Arterioscleroza (gr. arteria=arteră și sklerosis=întărire) este o stare patologică care apare în urma unui proces de îngroșare și pierdere a elasticității pereților vaselor arteriale, care se transformă într-un țesut fibros, dur, impregnat cu săruri de calciu și cu substanțe grase. Boala este însoțită de creșterea tensiunii arteriale, de tulburare a irigației organelor și a funcțiilor acestora. Această fibroză afectează arteriolele și arterele mici sau mijlocii.

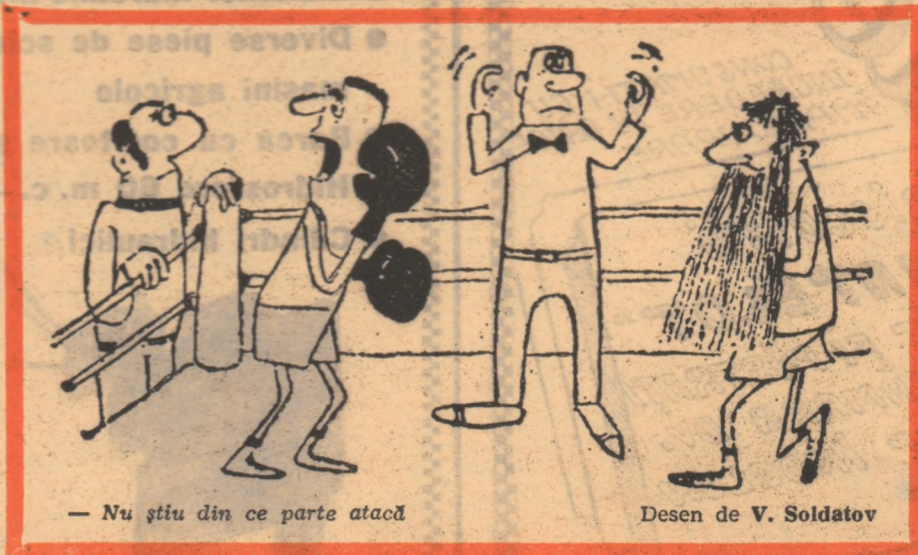
CORESPONDENȚĂ SENTIMENTALĂ

Cititorii între ei

Ica B. P. — București: Nevoia dumneavoastră de comunicare este cit se poate de firească și chiar ne surprinde că avînd niște calități ca acelea care se degajă din scrisoare: inteligență, sensibilitate, discreție, calități extrem de prețuite în societate, v-ați complăcut în izolare (chiar dacă din motive obiective, cum spuneți) și n-ați căutat mai de mult calea spre oameni. Faceți-o acum, întîlneți-le dumneavoastră mina. Să știți că nu toți cei care și-au trimis adresele la această rubrică au 20 de ani. Cercetați numerele pe acest an și... scrieți. Dacă doriți să mai discutăm, puteți să telefonați la redacție.

„Mă numesc Gheorghe D. Olănuță, am 18 ani, locuiesc în strada Mîstrețului, nr. 4, Iași, și doresc să corespund despre dragoste și prietenie cu tineri și tinere din toate județele patriei!”

Tamași Klaus Atila — Brăila: Rugămîntea dumneavoastră nu este cîtui de puțin minoră și vom căuta s-o satisfacem într-unul din numerele viitoare. Așadar, urmăriți această pagină. Cele mai bune urări pentru fericitul eveniment pe care îl așteaptă familia dumneavoastră.

— Nu știu din ce parte atacă

Desen de V. Soldatov